

X 18,9a

IGU INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE
EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

ITALIJANSKO OSNOVNO ŠOLSTVO V OBČINI PIRAN

Peter Repolusk

Ljubljana, januar 1983

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO
UNIVERZA EDVARDA KARDELJA
LJUBLJANA

Odobrava: dr. Vladimir Klemenčič
Ivo Piry

Avtor kart: Božena Antonič

Programer: Tatjana Ogrinc

ITALIJANSKO OSNOVNO ŠOLSTVO V OBČINI PIRAN

Naročnik: Občinska izobraževalna skupnost Piran

Nosilec raziskave:

Ivo Piry

V. d. direktorja:

Ivo Piry

Ljubljana, 1983

		1
Avtor teksta:	Peter Repolusk	1
1.2.	Teorija in metodološka izhodišča	3
1.3.	Definicija raziskave	6
Sodelavca:	dr. Vladimir Klemenčič	9
	Ivo Piry	9
1.4.	Geografski opis	9
Avtor kart:	Božena Antonić	10
2.1.	Populacijski razvoj v občini Piran in diferenciacija	15
	občine glede na dinamiko rasti prebivalstva	15
Programer:	Tatjana Ogrinc	21
2.2.	Geografska značilnosti populacije	21
2.4.1.	Gibanje števila italijanskega prebivalstva po posamez-	21
	nih skupščinah in naseljih	21
2.4.2.	Starostna, izobrazbena in socioekonomska struktura	24
	italijanskega prebivalstva na narodnostno mešanem območ-	24
	ju občine Piran	24
3.	PROBLEMATIKA OSNOVNEGA ŠOLSTVA V ITALIJANSKEM JEZIKU	31
	V OBČINI PIRAN	31
3.1.	Uvodne misli	31
3.2.	Osrečje izobraževalnih organizacij z italijanskim učnim	35
	jezikom	35
3.3.	Nivo obdelave in značaj podatkov	36
3.4.	Analiza vpisa in števila šolajočih otrok po osnovnih	38
	šolah in posameznih naseljih	38
3.5.	Socioekonomski status družin, katerih otroci obiskujejo	49
	osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom	49
4.	ZAKLJUČKI	53
	SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV	56
	SEZNAM TABEL MED TEKSTOM	60
	SEZNAM KART IN GRAFIKONOV V PRILOGI	63

K A Z A L O

1.	UVOD	1
1.1.	Splošno o osnovnem šolstvu narodnostne skupnosti	1
1.2.	Teoretska in metodološka izhodišča	3
1.3.	Dosedanje raziskave	6
2.	POVOJNE DRUŽBENO-GOSPODARSKE, POPULACIJSKE IN ETNIČNE RAZMERE V OBČINI PIRAN	9
2.1.	Geografski oris	9
2.2.	Etnične razmere	10
2.3.	Populacijski razvoj v občini Piran in diferenciacija obče- občine glede na dinamiko rasti prebivalstva	15
2.4.	Demografske značilnosti italijanske populacije	21
2.4.1.	Gibanje števila italijanskega prebivalstva po posamez- nih območjih in naseljih	21
2.4.2.	Starostna, izobrazbena in socioekonomska struktura italijanskega prebivalstva na narodnostno mešanem območ- ju občine Piran	24
3.	PROBLEMATIKA OSNOVNEGA ŠOLSTVA V ITALIJANSKEM JEZIKU V OBČINI PIRAN	31
3.1.	Uvodne misli	31
3.2.	Omrežje izobraževalnih organizacij z italijanskim učnim jezikom	35
3.3.	Nivo obdelave in značaj podatkov	36
3.4.	Analiza vpisa in števila šolajočih otrok po osnovnih šolah in posameznih naseljih	38
3.5.	Socioekonomski status družin, katerih otroci obiskuje- jo osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom	49
4.	ZAKLJUČKI	53
	SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV	56
	SEZNAM TABEL MED TEKSTOM	60
	SEZNAM KART IN GRAFIKONOV V PRILOGI	62

določenege območja ali regije.

1. UVOD

Osnovno šolstvo narodnostne skupnosti ima znotraj regionalnega sistema izobraževanja poseben pomen. Gostoto omrežja in lokalno

1.1. Splošno o osnovnem šolstvu narodnostne skupnosti
in sprejetih normativov predvsem razmestitev pripadnikov narodnostne skupnosti, ki so skupina prebivalstva z močno izrazno
Raziskovalna naloga o osnovnem šolstvu italijanske narodnostne skupnosti ima namen opredeliti nekatere pogloblitve dejavnike družbeno-gospodarskega, prostorskega in demografskega razvoja narodnostno mešanega območja občine Piran, kjer živi italijansko prebivalstvo skupaj s pripadniki drugih narodov in narodnosti, ki ključno vplivajo na razvoj šolstva. Italijanske osnovne šole so organizacijsko sestavni del izobraževalnega sistema SR Slovenije in imajo kot take poleg temeljnih vzgojno-izobraževalnih smotrov, namen:

- razvoj italijanske narodnostne skupnosti v duhu enakopravnosti in bratstva narodov in narodnosti v SFRJ
 - spoznavati kulturo italijanske narodnosti in kulturo okolju, njenega matičnega naroda omenjene skupnosti.
 - omogočiti svobodno uporabo in enakopravnost italijanskega jezika
- izredno - ustvariti take odnose v izobraževalnih organizacijah, da je italijanska narodnostna skupnost most prijateljskega sodelovanja in zблиževanja med sosednjimi narodoma in državama in spodbuda za tovrstno sožitje (Uradni list SRS 1972, št. 31, 274).

Osnovna šola oziroma omrežje osnovnih šol je temeljna vzgojno-izobraževalna ustanova v prostoru. Funkcija izobraževanja je poleg funkcij bivanja, dela, oskrbovanja in rekreacije (izrabeprostege časa) ena od temeljnih družbenih in človekovih prostorskih dejavnosti. Zato je osnovna šola oziroma omrežje osnovnih šol zelo pomemben element prostorske in družbene infrastrukture in odraža stopnjo družbeno-gospodarskih razmer

določenega območja ali regije. Osnovno šolstvo narodnostne skupnosti ima znotraj regionalnega sistema izobraževanja poseben pomen. Gostoto omrežja in lokacijo posameznih šol pogojuje poleg splošnih družbenih razmer in sprejetih normativov predvsem razmestitev pripadnikov narodnostne skupnosti, ki so skupina prebivalstva z močno izraženimi posebnostmi v zgodovinskem, kulturnem, često pa tudi demografskem in gospodarskem smislu. Manjšinsko prebivalstvo torej tvori skupino prebivalstva, ki specifično reagira na nekatere elemente družbeno-gospodarskega, prostorskega in političnega razvoja. Osnovna šola, poleg drugih družbenih in družbeno-političnih organizacij in ustanov, prevzame na narodnostno mešanem območju vlogo skrbnika obstoja narodnostne skupnosti in kot izobraževalna institucija vrši vlogo, ki ima za narodnostno skupnost pomembnejši, često eksistenčni pomen. Zato dejanska stopnja odzivnosti, ki jo ima organizacija osnovnega izobraževanja med pripadniki narodnostne skupnosti, kaže na številne procese spreminjanja struktur znotraj populacije in v okolju, v katerem žive pripadniki omenjene skupnosti.

Izredno buren populacijski razvoj območja občine Piran v času po drugi svetovni vojni in po letu 1954, ko je bilo kot del cone B nekdanjega Svobodnega tržaškega ozemlja priključeno Jugoslaviji, je povzročil mnoge spremembe in posebnosti v demografskem razvoju italijanskega prebivalstva. Zlasti močna migracijska gibanja so sprožila številne spremembe v nacionalni, demografski in ekonomski strukturi prebivalstva. Večje odseljevanje italijanskega prebivalstva in priseljevanje Slovencev, posebej v zadnjem desetletju pa tudi pripadnikov narodov iz drugih republik SFRJ, je ustvarilo v obalnem pasu narodnostno in jezikovno mešano območje. Italijanska narodnostna skupnost je poleg tega, da je prišla v izrazito manjšinski položaj, izgubila tudi veliko večino svoje inteligence

in imela s tem manjše možnosti, da bi se enako močno vključila v oblikovanje prostorskih, socialnih in gospodarskih razvojnih trendov na krajevnem, občinskem in regionalnem nivoju. Prav zato je poleg ostalih, temeljna vloga osnovne šole v jeziku narodnosti, da tvori kader, ki bo omogočil narodnostni skupnosti normalno delovanje v družbeni in družbeno-političnih ustanovah, interesnih dejavnostih, organizacijah združenega dela, na področju informiranja in drugje.

1.2. Teoretska in metodološka izhodišča

Problematika osnovnega šolstva je vsekakor zelo široka in sega na področja večjega števila družboslovnih ved, predvsem pedagogike, sociologije, psihologije in socialne psihologije, ekonomije, geografije, urbanizma in drugih. Spekter problemov je zelo širok in sega od študija specialnih pedagoških problemov, elementov socializacije pa vse do vloge osnovnega izobraževanja v regionalnem razvoju. Geografi se že dalj časa ukvarjajo z raziskovanjem omrežja izobraževalnih ustanov v SR Sloveniji. Specifičnost geografskega pristopa je v tem, da ima za razliko od večine drugih ved izrazito prostorski pristop in raziskuje omrežje šol kot integralni del pokrajine. Zato smo se pri izdelavi naloge v manjši meri posvečali problemom notranjega ustroja organizacije osnovnega šolstva italijanske narodnostne skupnosti, v večji meri pa nekaterim družbeno-geografskim elementom v pokrajini, ki so po našem mnenju vsekakor enakovreden tvorec stanja, v katerem se manjšinsko šolstvo nahaja danes.

Kot je bilo že predhodno rečeno, smo podatke o šolajočih otrocih vrednotili v okviru nekaterih populacijskih in gospodarskih trendov o razvoju občine Piran. Predvsem pomembne so

primerjalne analize podatkov o narodnostni pripadnosti in regionalni diferenciranosti. 1981

Različne strukture prebivalstva, zlasti zaposlitvena, izobrazbena, starostna in nacionalna, so poleg spremenljivk, ki označujejo institucionalno podporo (dokumenti in določila pravic narodnostnih skupnosti - I. Štrukelj, 1981, str. 155) najrelevantnejši kazalec stanja določene manjšinske narodnostne skupnosti in njenih notranjih struktur. Te strukture so odraz zgodovinskih, socialnih in gospodarskih situacij. Poznavanje teh nam lahko služi kot zelo primeren mehanizem opredeljevanja problemov ter planiranja morebitnih izboljševalnih ukrepov.

Drugi niz kazalcev, ki je zlasti pomemben na območju Slovenske Istre, je analiza migracijskih tokov. Migracije smo vrednotili kvantitativno in kvalitativno, glede na obdobja najmočnejšega priseljevanja in glede na emigracijska območja. S stališča geografije je posebej zanimiv vidik regionalne diferenciacije posameznih pojavov, bodisi v njihovi kvantiteti ali kvaliteti. Skupek različnih naravnih in družbenih danosti, ki so v različnih predelih svojsko razporejene in pomembne, ustvarja tipe okolja, v katerih problematika osnovnega šolstva narodnosti in narodnosti nasploh lahko dobi specifične razsežnosti. Nazorna je primerjava med narodnostno mešanim območjem v Prekmurju in narodnostno mešanim predelom Slovenske Istre. Geografski prispevek v konkretnem primeru sestoji iz proučitve poselitve prostora, problemov socioekonomske strukture prebivalstva in staranja oziroma pomlajevanja prebivalstva v luči narodnostne mešanosti območja in vpliva teh faktorjev na italijansko osnovno šolstvo.

Številčne podatke smo zbirali predvsem iz naslednjih virov: podatki popisov prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj med leti 1981 in 1971, zlasti v primeru dela italijanskega

v letih 1961, 1971, 1981

- nekatere raziskave, ki so se posredno ali neposredno ukvarjale s problematiko Italijanov v Slovenski Istri
- dokumentacija Osnovne šole z italijanskim učnim jezikom v Piranu.

Potrebno je poudariti, da je občina Piran površinsko in populacijsko premajhna in bi morali za tehtnejše vrednotenje informacij o položaju italijanske narodnostne skupnosti in njenega osnovnega šolstva obdelati širše območje, vsaj narodnostno mešano ozemlje Slovenske Istre. Ugotavljanje zakonitosti demografskih in prostorskih procesov v primerjavi z ostalo Slovenijo je zavrlo že omenjene majhnosti, predvsem pa izredno dinamičnih povojnih sprememb in svojskega gospodarskega razvoja, težavno.

V analizo smo vključili samo osem naselij občine Piran: Dragonja- Dragogna, Parecag - Parezzago, Lucija - Lucia, Piran - Pirano, Portorož - Portorose, Seča - Sezza, Sečovlje - Siccirole, Strunjan - Strugnano. Naselja Raven, Padna in Nava vas s skupaj 637 ali 3,9% prebivalci smo izločili, saj le v prvem od treh omenjenih naselij biva en pripadnik italijanske narodnosti. Upoštevali smo torej le naselja na narodnostno mešanem ozemlju, ki so tudi formalno dvojezična.

Podatki popisa leta 1971 in podatki, s katerimi razpolagamo in operiramo za leto 1981, niso povsem primerljivi. Za leto 1971 so vse strukture in absolutna števila računana na osnovi stalno prisotnega prebivalstva, dočim podatki za leto 1981 vključujejo tudi začasno prisotno prebivalstvo, kar skupno število prebivalstva poveča za približno 5%. Podatki za stalno naseljeno prebivalstvo leta 1981 so uporabljeni le za računanje skupnega prebivalstva po naseljih v tabeli št. 1. To neskladje je v določenih primerih zabrisalo primerljivost nekaterih struktur med leti 1981 in 1971, zlasti v primeru deleža italijanskega

prebivalstva v naseljih 1981, ki je realno nekoliko višji. Smatramo pa, da ostale primerjalne analize po narodnosti kažejo ustrezne odnose in lahko služijo zastavljenemu cilju.

Med tekstom je večje število numeričnih podatkov, ki niso posebej citirani. Vsi ti podatki so povzeti iz popisnih podatkov iz leta 1981, ki nam jih je posredoval Zavod SRS za statistiko.

1.3. Dosedanje raziskave

Dosedanje raziskovalno delo o italijanskem osnovnem šolstvu je skromno in se v glavnem navezuje na globalne raziskave o italijanski narodnosti pravnega, sociološkega, zgodovinskega, etnološkega ali geografskega značaja. Osnovna šola je bila v teh delih, ki so bila prvenstveno sociolingvistično, zgodovinsko in demografsko zasnovana, vrednotena kot eden nosilcev perspektivnega razvoja italijanske narodnostne skupnosti. Obširnejše študije o demografskih in prostorskih vidikih osnovnega šolstva pa v novejšem času ni bilo. Geografska stroka se je v okviru proučevanja socialnogeografskih karakteristik narodnostno mešanih območij ukvarjala tudi z omenjenimi vidiki šolstva narodnosti, vendar le za madžarsko narodnostno skupnost v Prekmurju (Genorijo R., V. Klemenčič, L. Olas, 1981; Klemenčič V., L. Olas, 1977; Olas L., 1978). Nekatere druge geografske raziskave (Domitrovič - Uranjek D., 1978; Lojk J., 1970; Piry I., 1978) se ukvarjajo s šolstvom bolj globalno, kot elementom regionalnega razvoja. V konkretnem primeru so pomembne predvsem z metodološkega stališča. Tudi dela o demografskih in socialnih vidikih italijanske narodnostne skupnosti na lokalnem, krajevnem in občinskem nivoju, so redka. Njihova vrednost za novejša raziskava je poleg teoretičnih izhodišč predvsem v tem, da nudijo obilico podatkov iz preteklega obdobja (Klemenčič V., T. Palčič; Klemenčič V., 1975).

Tabela 1: Nekateri demografski kazalci v naseljih narodnostno meš. območja občine Piran

	Število prebivalcev			Starost. str. (v %)			Indeks staranja	% žensk v fertil. d.
	1971	1981	indeks	0-14	15-64	65 in v.		
Dragonja	181	210	116,0	19,8	65,8	15,2	76,7	20,7
Lucija	1667	4079	244,8	24,0	69,5	6,5	25,9	24,2
Parecag	685	668	97,5	18,7	70,9	10,4	55,6	23,1
Piran	5483	4931	89,9	18,9	71,8	9,3	49,2	23,4
Portorož	1948	2938	150,8	18,1	73,9	8,0	44,4	24,8
Seča	721	720	99,9	15,7	71,0	13,3	84,7	21,7
Sečovelje	563	571	101,4	20,5	70,3	9,2	45,0	24,6
Strunjan	471	477	101,3	26,3	59,9	13,8	52,7	20,1
SKUPAJ	11719	14594	124,5	20,3	71,0	8,7	42,6	23,7

Vir: Rezultati popisa prebivalstva l. 1971. Zvezni zavod za statistiko.

Rezultati raziskovanj 228, 1982. Prvi podatki po naseljih. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Tabela 1 - nadaljevanje

	Aktivno p.(v %)		% aktiv. pr.		% priselj. preb.	
	1971	1981	v primar. sekt.	1981	1971	1981
Dragonja	39,2	39,2	43,7	17,6	65,2	68,7
Lucija	41,9	47,7	14,0	1,9	73,4	76,4
Parecag	35,6	46,0	14,8	6,1	65,0	58,8
Piran	42,0	43,7	1,1	1,3	75,7	68,3
Portorož	47,7	45,1	6,6	2,1	73,9	67,2
Seča	40,9	43,5	13,9	7,1	65,7	71,9
Sečovelje	35,7	43,2	15,9	9,9	61,3	63,3
Strunjan	45,2	35,2	26,8	11,4	60,3	51,0
SKUPAJ	42,3	44,8	7,7	2,9	72,4	69,2

2. POVOJNE DRUŽBENO - GOSPODARSKE, POPULACIJSKE IN ETNIČNE RAZMERE V OBČINI PIRAN

2.1. Geografski oris

Občina Piran obsega najjužnejši del slovenske obale in je razdeljena na dva dominantna pokrajinska tipa: Nizko Slovensko Istro in z ozkimi dolinami razrezana Šavrinska brda. Obalni del, ki se na jugu močno razširi v notranjost ob naplavnem svetu Dragonje, z naselji Piran, Lucija in Portorož, je gospodarsko in populacijsko jedro občine. Leta 1971 je ob obali ali v njenem neposrednem zaledju živelo 94,8% , leta 1981 pa že 96,1% prebivalstva. Naseljenost v občini je nad republiškim povprečjem in znaša približno 364 prebivalcev na km². Najgosteje je naseljeno območje Piranskega polotoka. Predvsem lega ob morju je dajala preteklemu in tudi novejšemu razvoju svojstven ton. Za razliko od Izole in predvsem Kopra, ki sta se razvila v industrijski naselji, je postal Piran skupaj s Portorožem in Strunjanom jedro slovenskega obmorskega turizma. Stare gospodarske panoge kot so rudarstvo, pristaniška dejavnost in pomorstvo, ribištvo in pridobivanje soli so zaradi relativne prometne odmaknjenosti in zaradi odseljevanja prebivalstva, ki je bilo nosilec te proizvodnje, izgubile na pomenu. Bistvene spremembe je doživelo tudi kmetijstvo, močno navezano na kultiviranje zemlje v obliki teras. Zemljiška posest je bila zelo razdrobljena in je kot taka močno ovirala sodobno in racionalno kmetijsko proizvodnjo. Nizka produktivnost dela in agrarna prenaseljenost sta odvrčali ljudi od zemlje in jih usmerjali v neagrarne dejavnosti, vkolikor se niso odselili v Italijo.

Tudi geopolitično in prometno izredno pomembna lega občin Piran, Koper in Izola je v praksi privedla do pred časom povsem agrarnih prekmurjev povzročila drugačen gospodarski in prostorski razvoj. Omenjene občine zagotovo ne morejo obiti manjšinskih narodnostnih skupnosti kot dela prebivalstva regije.

2.2. Etnične razmere

Ena najbolj vidnih značilnosti prebivalstva je nacionalna mešanost. Poleg Italijanov in Slovencev, ki sta avtohtoni nacionalni skupini prebivalstva, se je zlasti v zadnjem obdobju priselilo večje število pripadnikov drugih narodov in narodnosti Jugoslavije. Z območja SR Slovenije je bilo močno priseljevanje v petdesetih in šestdesetih letih, v zadnjih letih pa iz drugih republik Jugoslavije. Ves čas je relativno močno priseljevanje italijanskega in hrvaškega prebivalstva iz hrvaškega dela Istre. Velik del Italijanov se je v prvih petnajstih letih po vojni odselilo, v izpraznjena območja pa se je naselilo prebivalstvo slovenske in hrvaške narodnosti, pozneje tudi prebivalstvo srbske, muslimanske in drugih narodnosti. Italijani so se znašli v izrazito manjšinskem položaju. Etnično mešano območje v Slovenski Istri kaže v primerjavi z drugimi etnično mešanimi območji v Sloveniji ali zamejstvu nekatere posebnosti. Poleg razlik v družbeno - političnem sistemu (Avstrija, Italija) ter formalno - pravni opredelitvi pravic manjšinskega prebivalstva in spoštovanju le-teh, so pomembne tudi že omenjene geografske oziroma prostorske značilnosti okolja, v katerem živi manjšinska narodnostna skupnost. Predvsem je zanimiva primerjava med italijansko narodnostno skupnostjo na Koperskem in madžarsko narodnostno skupnostjo v Prekmurju. Madžarska narodnostna skupnost v nasprotju z italijansko živi v depresivnem okolju odseljevanja in odmiranja prebivalstva in nizke stopnje industrializacije, razen na območju Lendave. Stara agrarna struktura v prebivalstvu in gospodarstvu ni izoblikovala območja, ki bi bilo interesantno za močnejši gospodarski razvoj in dotok novega prebivalstva. Tudi geopolitično in prometno izredno pomembna lega občin Piran, Koper in Izola je v primerjavi z do pred časom povsem agrarnim Prekmurjem povzročila drugačen gospodarski in prostorski razvoj. Omenjene silnice zagotovo ne morejo obiti manjšinskih narodnostnih skupnostih kot dela prebivalstva regije.

Tabela 2: Gibanje števila italijanskega prebivalstva v naseljih dvojezičnega območja občine Piran v letih 1961, 1971 in 1981

	1961			1971			1981		
	sk.	It.	%	sk.	It.	%	sk.	It.	%
Dragonja	185	4	2,2	181	14	7,7	217	9	4,1
Lucija	1004	211	21,0	1667	234	14,0	4312	224	5,2
Parecag	693	113	16,3	685	127	18,5	674	73	10,8
Piran	5474	469	8,6	5483	365	6,7	5113	200	3,9
Portorož	1564	83	5,3	1948	138	7,1	3343	130	3,9
Seča	664	115	17,3	721	129	17,9	750	68	9,1
Sečovlje	564	73	12,9	563	73	13,0	586	22	3,8
Strunjan	470	149	31,7	471	120	25,5	571	97	17,0
SKUPAJ	10618	1217	11,5	11719	1200	10,2	15566	823	5,3

Vir: za leto 1961:

Klemenčič V., T. Palčič, Demografske razmere na Koprskem s posebnim ozirom na italijansko narodno manjšino. IGU, Ljublj.

za leto 1971:

Rezultati popisa prebivalstva l. 1971. Zvezni zavod za statistiko.

za leto 1981:

Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Tabela 3: Prebivalstvo po narodnosti in materinim jeziku v

Procesi industrializacije, deagrarnizacije, urbanizacije in vsi pojavi, ki nastopajo v socialni strukturi kot njihov odsev, močno vplivajo na spremembe strukture znotraj populacije narodnostne skupnosti.

Pri realizaciji pravic italijanske in madžarske narodnostne skupnosti v SR Sloveniji izhajamo iz potreb po razvoju funkcionalne dvojezičnosti na območju avtohtone poselitve pripadnikov omenjenih narodnosti. To pomeni, da je potrebno oblikovati bilingvistično območje, kjer bo vsak prebivalec, ne glede na to, ali je Slovenec ali Italijan oziroma Madžar, lahko v zasebnem ali javnem življenju s pripadniki iste ali druge narodnosti komuniciral v svojem materinem jeziku. S tem manjšinska narodnostna skupnost izgubi značaj kulturno in socialno izolirane skupine prebivalstva in skupaj z večinskim prebivalstvom tvori kulturni kontinuum med dvema narodoma. Poleg Ustave SFRJ in SR Slovenije in drugih pravnih aktov, ki formalno-pravno urejajo pravice narodnostnih skupnosti, je uspešnost funkcionalne dvojezičnosti neposredno povezana s procesi družbenega razvoja ter fizično strukturo in opremljenostjo krajev s socialno in tehnično infrastrukturo (Genorijo R., V. Klemenčič, 1982, str. 1)

Citirana študija nam nudi tudi konkreten podatek o funkcionalni dvojezičnosti na primeru naselja Strunjan, ki temelji na znanju italijanščine oziroma slovenščine. Italijanščino obvlada (rezultati ankete) 70% prebivalcev, slovenščino pa 82% prebivalcev. Rezultati kažejo, da relativno visok delež prebivalstva obvlada oba jezika, kar kaže na dejansko uveljavljanje dvojezičnosti. Le-ta je v Slovenski Istri olajšana z dejstvom, da je bila italijanščina pogovorni jezik v posameznih področjih družbenega in gospodarskega življenja, ne glede na narodnostno pripadnost prebivalcev.

	4,3	1124	94,5	1189	100,0			
Neopred.	26	7,0	115	30,8	232	62,2	373	100,0

Najbolj vidni trendi v spreminjanju številčnega razmerja med pripadniki posameznih narodov ali narodnosti, ugotovljeni v

Tabela 3 : Prebivalstvo po narodnosti in materinem jeziku v naseljih dvojezičnega območja občine Piran 1. 1981. V kategoriji "Neopredeljeni" so upoštevane kategorije: neopredeljeni po 170. členu ustave SFRJ, Jugoslavnani in regionalna pripadnost.

	italijanski		slovenski		drugo		skupaj	
	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Italijani	9	100,0	-	-	-	-	9	100,0
Slovenci	12	7,4	149	92,0	1	0,6	162	100,0
Ostali	3	6,5	-	-	43	93,5	46	100,0
Neopred.	-	-	-	-	-	-	-	-
Neznano	-	-	-	-	-	-	-	-
DRAGONJA	24	11,1	149	68,7	44	20,2	217	100,0
Italijani	217	96,9	5	2,2	2	0,9	224	100,0
Slovenci	32	1,1	2781	97,2	47	1,6	2860	100,0
Ostali	20	2,1	40	4,3	872	93,6	932	100,0
Neopred.	23	9,5	99	41,1	119	49,4	241	100,0
Neznano	12	21,8	3	5,5	40	72,7	55	100,0
LUCIJA	304	7,1	2928	67,9	1080	25,0	4312	100,0
Italijani	72	98,6	1	1,4	-	-	73	100,0
Slovenci	7	1,7	402	95,7	11	2,6	420	100,0
Ostali	8	6,8	3	2,5	107	90,7	118	100,0
Neopred.	5	11,1	28	62,2	12	26,7	45	100,0
Neznano	5	27,8	3	16,7	10	55,6	18	100,0
PARECAG	97	14,4	437	64,8	140	20,8	674	100,0
Italijani	192	96,0	8	4,0	-	-	200	100,0
Slovenci	18	0,6	3163	98,3	36	1,1	3217	100,0
Ostali	14	1,2	51	4,3	1124	94,5	1189	100,0
Neopred.	26	7,0	115	30,8	232	62,2	373	100,0
Neznano	3	2,2	4	3,0	127	94,8	134	100,0
PIRAN	253	4,9	3341	65,3	1519	29,7	5113	100,0

Tabela 3- nadaljevanje

	italijanski		slovenski		drugo		skupaj	
	sk.	%	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Italijani	127	97,7	2	1,5	1	0,8	130	100,0
Slovenci	46	2,0	2290	97,4	14	0,6	2350	100,0
Ostali	5	0,8	12	1,9	617	97,3	634	100,0
Neopred.	11	5,6	51	26,2	133	68,2	195	100,0
Neznano	2	5,9	3	8,8	29	85,3	34	100,0
PORTOROŽ	91	5,7	2358	70,5	794	23,8	3343	100,0
Italijani	65	95,6	3	4,4	-	-	68	100,0
Slovenci	22	4,6	447	93,9	7	1,5	476	100,0
Ostali	14	8,6	11	6,8	137	84,6	162	100,0
Neopred.	7	20,0	18	51,4	10	28,6	35	100,0
Neznano	2	22,2	1	11,1	6	66,7	9	100,0
SECA	110	14,7	480	64,0	160	21,3	750	100,0
Italijani	22	100,0	-	-	-	-	22	100,0
Slovenci	19	4,4	399	92,1	15	3,5	433	100,0
Ostali	8	8,4	3	3,2	84	88,4	95	100,0
Neopred.	4	16,7	8	33,3	12	50,0	24	100,0
Neznano	3	25,0	-	-	9	75,0	12	100,0
SECOVLJE	56	9,6	410	70,0	120	20,5	586	100,0
Italijani	97	100,0	-	-	-	-	97	100,0
Slovenci	2	0,8	257	99,2	-	-	259	100,0
Ostali	8	7,1	1	0,9	103	92,0	112	100,0
Neopred.	2	16,7	3	25,0	7	58,3	12	100,0
Neznano	-	-	-	-	91	100,0	91	100,0
STRUNJAN	109	19,1	261	45,7	201	35,2	571	100,0
Italijani	801	97,3	19	2,3	3	0,4	823	100,0
Slovenci	158	1,6	9888	97,2	131	1,3	10177	100,0
Ostali	80	2,4	121	3,7	3087	93,9	3288	100,0
Neopred.	78	8,4	322	34,8	525	56,8	925	100,0
Neznano	27	7,6	14	4,0	312	88,4	353	100,0
SKUPAJ	1144	7,3	10364	66,6	4058	26,1	15566	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Lavod SR Slovenije za statistiko.

naseljih občine Piran, so:

- absoluten in relativen padec števila pripadnikov italijanske narodnosti v vseh naseljih
- absoluten porast števila Slovencev
- relativen padec števila Slovencev, kar kaže na močan dotok prebivalstva iz drugih republik SFRJ
- absolutno povečanje števila prebivalstva v občini Piran in zlasti na njenem narodnostno mešanem območju.

2.3. Populacijski razvoj v občini Piran in diferenciacija občine glede na dinamiko rasti prebivalstva

Na podlagi podatkov popisov za starejša obdobja, od leta 1869 do 1931, lahko ugotovimo konstantno naraščanje števila prebivalstva. Občuten padec je število prebivalstva doživelo med leti 1948 in 1953. Vzrok je predvsem v zelo močnem odlivu prebivalstva v Italijo in na območje cone A tedanjega Svobodnega tržaškega ozemlja. Po tem letu prebivalstvo kot celota prične močno naraščati, znotraj narodnostno mešanega območja pa se glede na dinamiko populacijskega razvoja oblikujeta dve območji. V Piran, Lucijo in Portorož so ves čas prihajali številni priseljenci s podeželja občine, SR Slovenije in SFRJ, podeželska naselja, ki so ohranila veliko več agrarnega prebivalstva, pa so se v svojem razvoju ustavila, nazadovala ali stagnirala. Indeks gibanja števila prebivalstva med popisoma v letih 1971 in 1981 kaže na nadpovprečno močno stopnjo rasti samo v Luciji (244,8) in Piranu Portorožu (150,8). Ostala naselja zaostajajo za občinskim povprečjem, močnejša rast števila prebivalstva je opazna samo v Dragonji. Ostala podeželska naselja na narodnostno mešanem območju izkazujejo stagnacijo, indeks gibanja števila prebivalstva znaša od 97,5 (Parecag) do 101,4 (Sečovlje). Kot posebna, tretja cona

se je že kmalu po letu 1965 pričelo oblikovati staro mestno jedro Pirana, ki se prazni. Odseljeno prebivalstvo odhaja pretežno v sosednji naselji Portorož in Lucija, kjer je na nekdanj obdelanih kmetijskih zemljiščih zrasla vrsta novogradenj. Vzrok omenjenemu odseljevanju iz Pirana je v dokajšnji meri star stavbni in stanovanjski fond, ki zlasti mlajšemu prebivalstvu z družinami kot bivalno okolje ne ustreza. Piran je med leti 1971 in 1981 izgubil blizu 10% prebivalcev (tabela 1).

Migracijski tokovi v občini Piran - tako notranji kot priseljevanje ljudi iz SR Slovenije in SFRJ - ne vplivajo le na absolutno število prebivalstva, ampak imajo s stališča prihodnjega razvoja imigracijskih območij pomembno vlogo. V migracije se praviloma vključuje mlado, dela zmožno, bolj izobraženo in reproduktivno prebivalstvo. Območja, kamor se usmerjajo selitveni tokovi, sprejemajo ljudi, ki jim omogočajo pozitiven gospodarski in populacijski razvoj v prihodnosti. Nasprotno pa podeželje, ki ne razvije neagrarnih gospodarskih panog v zadostni meri, prebivalstva ne privablja, ampak ga zaradi agrarne prenaseljenosti, slabše socialne in tehnične infrastrukture, lažjega zaslužka v industriji in bližine mest izgublja. Tako se neredko drugo poleg drugega razvijeta območji s povsem različnimi razvojnimi tendencami. Podeželska območja stagnacije razvoja prebivalstva ter ekonomske transformacije sčasoma postanejo "žrtev" številnih potencialnih uporabnikov prostora, predvsem industrije, komunalne infrastrukture, v občini Piran pa tudi turizma. Na taka periferna območja se prične širiti tudi mesto. Sprva podeželje služi mestnemu prebivalstvu kot rekreacijska cona, kasneje pa se zaradi prevelike zgoščenosti prebivalstva v urbanih jedrih in nižje cene stavbnih zemljišč ljudje iz mest v vedno večjem številu selijo na podeželje. Pri tem utrpí veliko škodo zlasti plodno zemljišče, močno pa se spremeni tudi socioekonomska in v našem primeru narodnostna sestava naselij.

Vzporedno s temi spremembami se spreminja ekonomska struktura prebivalstva (Tabela 1). Najbolj ilustrativen kazalec spreminjanja ekonomske strukture podeželja je sprememba relativnega in absolutnega števila kmečkega prebivalstva, kar je nadalje povezano z očitnim poslabšanjem starostne strukture kmetov. Pa danje deleža agrarnega prebivalstva od vsega aktivnega prebivalstva nam kaže tabela št. 1. Ta odstotek se je v vseh naseljih z izjemo Pirana, kjer je število kmetov majhno, znižal. Največji pa-dec so v zadnjih desetih letih doživela naselja Dragonja, Strunjan in Lucija, nekoliko manj Parecag, Seča, Sečovlje in Portorož. Razvoj agrarnih panog in primarnega sektorja gospodarstva nasploh, ki vključuje še ribištvo, je pomembno tudi s stališča italijanske narodnosti. Italijansko prebivalstvo je namreč v veliko večji meri kot pripadniki ostalih nacionalnosti ekonomsko vezano na kmetijstvo in ribištvo (Tabela 8).

Najvidnejši pojav občine Piran in obalnega dela Slovenske Istre nasploh v vseh povojnih letih so bili izredno močni migracijski tokovi, tako emigracijskega kot imigracijskega značaja. Posledice teh močnih gibanj so predvsem spremenjena ekonomska, socialna in narodnostna podoba naselij. Delež avtohtonega prebivalstva oziroma prebivalstva, ki ves čas živi v enem kraju, je za narodnostno mešano območje občine Piran v primerjavi z ostalo Slovenijo zelo nizek in znaša samo 30,8% prebivalstva (Tabela 4 in 5). Ta delež bi bil nekoliko višji, če bi k avtohtonemu prebivalstvu šteli še tisto, ki se je udeleževalo le migracij znotraj občine Piran, namreč 51%. Vendar je tudi znotraj te populacije delež priseljenih iz drugih območij SR Slovenije in SFRJ, zlasti v Portorožu in Luciji, visok. Značilno nizek je odstotek priseljenih iz občin Izola in Koper, le 3,6% (Tabela 4), kar je razumljivo, saj je nova industrija v Izoli in Kopru nudila veliko boljše možnosti za delo in bivanje.

Tabela 4 : Izvor italijanskega in ostalega prebivalstva na Strunjan (dvojezičnem območju občine Piran l. 1981 (območje, od koder se je prebivalstvo priselilo) % z izjemo Lucije (23,6%), ki ima tako visoko število priseljenih predvsem zaradi selitev v okviru meja občine. Območja, ki so prispevala ostali del prebivalstva, si sledijo v vrstnem redu: občine SR Slovenije 22,9%, SFRJ 14,3%, občine hrvaškega dela Istre 6,3%, Italija 0,7% in drugi 1,2%. Prebivalstvo iz notranjosti Slovenije se je največje število priselilo v Piranu in Dvorničih (28,8% celotnega prebivalstva v ostalih delih).

	Italijani		Drugi		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%
Isto naselje	429	52,1	4361	29,6	4790	30,8
Obč. Piran	193	23,5	2953	20,0	3146	20,2
Sl. Istra	33	4,0	527	3,6	560	3,6
SRS hrvaškega dela	17	2,1	3552	24,1	3569	22,9
Hrv. Istra	102	12,4	873	5,9	975	6,3
SFRJ	19	2,3	2207	15,0	2226	14,3
Italija	27	3,3	80	0,5	107	0,7
Drugo	3	0,4	190	1,3	193	1,2
SKUPAJ	823	100,0	14743	100,0	15566	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

- na novo razvijajoče se panoge gospodarstva, ki so pritegnile številne mlade ambiciozne ljudi.

Najvišji delež prebivalstva, ki se ni selilo, imajo naselja Strunjan (49,1%), Parecag (41,2%) in Sečovlje (36,7%). V ostalih naseljih se ta odstotek giblje med 30 in 32% z izjemo Lucije (23,6%), ki ima tako visoko število priseljenih predvsem zaradi selitev v okviru meja občine. Območja, ki so prispevala ostali del prebivalstva, si slede v vrstnem redu: občine SR Slovenije 22,9%, SFRJ 14,3%, občine hrvaškega dela Istre 6,3%, Italija 0,7% in druga 1,2%. Prebivalstvo iz notranjosti Slovenije se je v največji meri naseljevalo v Piranu in Portorožu (28,7% oziroma 25,3%), manj pa v ostalih delih narodnostno mešanega območja; od 15 - 20 % prebivalstva izvira iz SR Slovenije. Podobno velja tudi za priseljene iz ostalih delov Jugoslavije, ki so se koncentrirali v Luciji, Piranu in Portorožu. Značilno bolj razpršeno so se naselili priseljenci iz hrvaškega dela Istre, kar si lahko razložimo z njihovo nacionalno strukturo, saj je med njimi precejšno število Italijanov.

1961-1971 84 10,2 1645 16,2 689 15,1 2418 15,5*

Obdobje, ki ga karakterizira največja mobilnost prebivalstva in priseljevanje "od zunaj", je med leti 1946 in 1960. Obdobje 1972 - 1981 je značilno predvsem po veliko močnejših notranjih selitvah. V času med 1946 in 1960 so se na narodnostno mešano območje usmerjali večinoma migracijski tokovi iz SR Slovenije (22,9% sedanjega prebivalstva slovenske narodnosti), nekaj manj pa iz drugih območij SFRJ - 15,7%. Ti zaključki so osnovani na osnovi narodnostne pripadnosti migrantov (Tabela 5). Priseljevanje iz drugih republik in pokrajin, predvsem iz Srbije, Kosova ter Bosne in Hercegovine, pa je bilo najbolj intenzivno v času med zadnjima dvema popisoma prebivalstva.

Vzroki za tako močne imigracijske tokove so bili predvsem dvojni:

- na novo razvijajoče se panoge gospodarstva, ki so pritegnile številne mlade ambiciozne ljudi.

Tabela 5: Obdobje priselitve prebivalstva v naselja dvojezičnega območja občine Piran l. 1981 (po narodnosti)

	Italijani		Slovenci		Drugi		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Niso pr.	429	52,1	3082	30,3	1276	27,9	4787	30,8
Do 1945	95	11,5	142	1,4	50	1,1	287	1,8
1946-1960	108	13,1	2334	22,9	717	15,7	3159	20,3
1961-1971	84	10,2	1645	16,2	689	15,1	2418	15,5
1972-1981	96	11,7	2845	28,0	1648	36,1	4589	29,5
Neznano	11	1,3	129	1,3	186	4,1	326	2,1
SKUPAJ	823	100,0	10177	100,0	4566	100,0	15566	100,0

1981 pa je ta delež padel na 37,3%. Če vedno pa je območje Pirana najgostejše poseljeno s pripadniki italijanske narodnostne skupnosti. Največ pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti živi v naseljih Lucija, Piran in Portorož (Tabela 2). Leta 1971 so tvorili Italijani 10,2% prebivalstva narodnostno Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske (Tabelle. Zavod SR Slovenije za statistiko. v naseljih Parenog, Piran, Seča in Sedovlje, snoben je tudi v Strunjanu. Število Italijanov stagnira v Luciji in Portoroču, kar povzroča

- že obstoječi stavbni in stanovanjski fond, ki je bil zaradi množičnega odhoda dela prejšnjih stanovalcev v Italijo prazen.

Tako izrazite populacijske spremembe so korenito spremenile večji del dotedanje človekove dejavnosti na tem območju in regionalno strukturo antropogenih pokrajnotvornih dejavnikov nasploh.

2.4. Demografske značilnosti italijanske populacije:

2.4.1. Gibanje števila italijanskega prebivalstva po posameznih območjih in naseljih

Za demografske spremembe znotraj italijanske populacije v občini Piran veljajo tendence v razvoju italijanske narodnostne skupnosti nasploh. Najbolj očitno je relativno močno upadanje števila Italijanov po letu 1971. Do tedaj je število Italijanov stagniralo, zlasti po tem, ko se je končalo obsežnejše odseljevanje v Italijo in cono A Svobodnega tržiškega ozemlja. Vsa naselja v občini Piran kažejo v gibanju italijanskega prebivalstva negativne trende. Leta 1971 je živelo v piranski občini 40,2% od vsega italijanskega prebivalstva v SR Sloveniji, leta 1981 pa je ta delež padel na 37,3%. Če vedno pa je območje Pirana najgosteje poseljeno s pripadniki italijanske narodnostne skupnosti. Največ pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti živi v naseljih Lucija, Piran in Portorož (Tabela 2). Leta 1971 so tvorili Italijani 10,2% prebivalstva narodnostno mešanega območja v občini, po podatkih zadnjega popisa še 5,3% (Tabela 2). Zlasti močan je številčni padec v naseljih Pircag, Piran, Seča in Sečovlje, znaten je tudi v Strunjanu. Število Italijanov stagnira v Luciji in Portorožu, kar povzroča

priseljavanje italijanskega, podobno kot ostalega prebivalstva. Naselitvena struktura znotraj italijanske populacije kaže na priseljavanje Italijanov v urbana ali urbanizirana naselja Piran, Portorož in Lucija. V teh treh naseljih je leta 1961 živelo 62,6% pripadnikov italijanske narodnostne skupnosti v občini, leta 1971 61,4% in leta 1981 67,3%. Prav priseljavanje v Lucijo in Portorož ustvarja sliko, ki je sicer s stališča ekonomske strukture italijanskega prebivalstva, ki je v veliko večji meri agrarno, obratna od pričakovane. Na bolj agrarnem podeželju so tendence upadanja veliko bolj močne kot v urbanizirani coni. Kot primer naj navedemo, da je od skupnega števila Italijanov v Luciji 56 ali 25,0%, v Portorožu pa 13 ali 10% priseljenih v zadnjih desetih letih, v zadnjih dvajsetih letih pa 79 ali 35,3% oziroma 29 ali 22,3%. Pri tem seveda ne računamo njihovih potomcev, ki ves čas žive v sedanjem kraju bivanja in niso šteti med prebivalce, ki izvirajo iz drugih delov narodnostno mešanega območja.

Že omenjene zakonitosti, da v migracijah sodeluje mlajše in praviloma bolj izobraženo prebivalstvo, posredno kažejo na še bolj negativne tendence v gibanju števila Italijanov na podeželskem območju, ki po populacijski dinamiki znatno zaostaja za urbanizirano cono ob obali. Delno, a v manjši meri, so se migracijski tokovi Italijanov iz piranske občine usmerjali v občini Izolo in Koper. 40 Italijanov v Izoli in 25 v Kopru je priseljenih iz občine Piran. Naseljavanje je bilo skoraj izključno usmerjeno v mesta, vzroki so bili tedaj predvsem v iskanju zaposlitve v neagrarnih dejavnostih.

Udeležba prebivalcev italijanske narodnosti v migracijskih tokovih, je bila v primerjavi s prebivalci drugih narodnosti precej manjša (Tabeli 4 in 5). 52,1% Italijanov ves čas živi v sedanjem naselju bivanja, ustrezen delež za celo populacijo na narodnostno mešanem območju pa znaša 30,8%. Malenkostno

nižji je odstotek pri Slovencih, 30,3, pri pripadnikih drugih narodov in narodnosti pa 27,9. Če prištejemo k avtohtonemu prebivalstvu še tisti del priseljenega prebivalstva, ki je sodelovalo le pri migracijah znotraj občine Piran, znaša odstotek za Italijane 75,6%, za Slovence in za pripadnike drugih narodov in narodnosti Jugoslavije pa 49,6%. Ostala območja, od koder se je v občino Piran priselilo največ pripadnikov italijanske narodnosti, so hrvaški del Istre (12,4%), Slovenska Istra (4,0%) in Italija (3,3%). Migracijski tok iz hrvaškega dela Istre je poleg Italijanov (102) vključeval še pripadnike drugih nacionalnosti (873), predvsem seveda Hrvatov. Najmočnejši priliv ljudi je bil iz severnih delov Istre, ki v okviru svoje republike v neposredni bližini nimajo zadosti razvitih urbanih centrov s centralnimi dejavnostmi in delovnimi mesti v neagrarnih panogah.

Nobeno od obdobij priseljevanja Italijanov v kraj zdajšnjega bivanja ni posebej izrazito. Z izjemo predvojnih let in let druge svetovne vojne, kar je zaradi drugačne politične situacije in razmejitve razumljivo, so bili pripadniki italijanske narodnostne skupnosti v primerjavi z ostalim prebivalstvom manj intenzivno vključeni v migracijske tokove (Tabela 5).

Če sumiramo navedena dejstva in poskušamo izluščiti poglobljene značilnosti migracijskih tokov italijanskega prebivalstva, lahko ugotovimo naslednje:

- italijansko prebivalstvo, ki sedaj biva na območju občine Piran, se je udeleževalo migracijskih gibanj v manjši meri in ima v primerjavi s pripadniki drugih nacionalnosti relativno večje število avtohtonega prebivalstva
- v času od leta 1946 do leta 1954 se je večina Italijanov z območja današnje občine Piran odselilo v Italijo

deležstva mladih (indeks staranja leta 1961 je znašal 136,6).

ali cono A Svobodnega tržaškega ozemlja

- migracije italijanskega prebivalstva, ki sedaj biva na narodnostno mešanem območju, so imele v primerjavi z ostalim prebivalstvom veliko bolj lokalni značaj, značaj medkrajevnega priseljevanja, ki je sledilo novejšim procesom urbanizacije, deagrarizacije in industrializacije.

Regionálno se zaradi migracij v podeželja v naselja mestnega tipa pojavljajo občutne razlike. Najugodnejše razmerje med sta-

2.4.2. Starostna, izobrazbena in socioekonomska struktura italijanskega prebivalstva na narodnostno mešanem območju občine Piran

staranja (indeks staranja leta 1961 je znašal 136,6), najugodnejše razmerje med starostno strukturo in izobrazbeno strukturo (indeks staranja 375,0), Sečovelje (500,0) in Dragonji, kjer ni nobenega pripadnika italijanske narodnosti mlajšega od 15 let. Podatki veljajo za leto 1981.

Starostna struktura italijanskega prebivalstva kaže v primerjavi s starostno strukturo skupnega števila prebivalstva izrazito negativne tendence (Tabela 9). Medtem, ko skupno prebivalstvo kaže k približevanju od mlade k zreli strukturi prebivalstva, je starostna struktura Italijanov izrazito slaba. Delež starih 65 let ali več (28,1%) je skoraj trikrat večji od deleža prebivalstva, starega od 0 do 14 let (10,0%) (Tabela 9). Indeks staranja izražen z razmerjem med starim in mladim prebivalstvom, znaša pri Italijanih 281,7 , pri skupnem prebivalstvu pa le 42,6. Rodnost je tako pri Italijanih kot pri skupnem prebivalstvu upadla, vendar je pri Italijanih ta trend veliko bolj očiten. Številčno najslabše zastopane so prav tri najmlajše starostne kategorije, od 0 do 4let, od 5 do 9 let in od 10 do 14 let. Isto velja za kategorijo 35 do 39 let, ki je prva povojna generacija in je slabše zastopana tudi pri prebivalstvu celotnega narodnostno mešanega ozemlja. Primerjava s podobno analizo (Klemenčič V., T. Palčič, str. 30) starostne strukture Italijanov v občini Piran, ki temelji na osnovi podatkov popisa prebivalstva leta 1961, izkazuje za preteklo obdobje mnogo ugodnejšo starostno strukturo z večjim

deležem mladih (indeks staranja leta 1961 je znašal 136,6).

Tabela 6 : Šolska izobrazba prebivalstva na dvojezičnem območju

Neugodna starostna struktura v perspektivi v prvi vrsti negativno vpliva na bodočo reprodukcijsko sposobnost prebivalstva in število otrok, na potencialni kontingent aktivnega prebivalstva, ki je neposredno povezan s kadrovskimi problemi narodnosti ter številčno rast narodnostne skupnosti nasploh.

Regionalno se zaradi migracij s podeželja v naselja mestnega tipa pojavljajo občutne razlike. Najugodnejše razmerje med stari in mladim italijanskim prebivalstvom je v Luciji (indeks staranja je 196,3) in deloma v Portorožu (284,6), najneugodnejše pa v podeželskih naseljih Parecag (375,0), Sečovlje (500,0) in Dragonji, kjer ni nobenega pripadnika italijanske narodnosti mlajšega od 15 let. Podatki veljajo za leto 1981. V ostalih naseljih se indeks staranja giblje od 309,1 do 316,7. Podeželska naselja kot celote v primerjavi z urbanizirano cono in občinskim povprečjem ne kažejo tako izrazitih negativnih odklonov (tabela 1).

Šolska in strokovna izobrazba Italijanov je v primerjavi s pripadniki ostalih narodnosti, predvsem Slovenci, nižja (tabeli 6, 7). Tabela o šolski izobrazbi (št. 6) nam ne daje najbolj ustreznih strukturnih razmerij, ker so v njo vključeni vsi prebivalci, vključno z otroci, ki še ne hodijo v osnovno šolo ali je še niso končali. Zato je odstotek v kategoriji "brez šolske izobrazbe" pri Italijanah v primerjavi z ostalimi tako nizek. V okviru strokovne izobrazbe zaposlenih v združenem delu (tabela 7) je opazen višji delež Italijanov v kategorijah nižje strokovne izobrazbe, nekvalificirani in priučeni, v ostalih kategorijah, z izjemo srednje strokovne izobrazbe, pa je odstotek nižji. Primerjava med strokovno izobrazbo italijanske populacije v različnih naseljih gre zaradi že opredeljenih populacijskih trendov v prid urbanim naseljem Piran, Lucija in Portorož.

Tabela 6 : Šolska izobrazba prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran 1. 1981 (po narodnosti)

	Italijani		Slovenci		Drugi		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Brez izobr.	105	12,8	2451	24,1	931	20,4	3487	22,4
OŠ in ned. OŠ	494	60,0	3322	32,6	1939	42,5	5755	37,0
Šol. za KV del.	81	9,8	1725	16,9	825	18,1	2631	16,9
Šol. za VK del.	-	-	103	1,0	25	0,5	128	0,8
Srednja	107	13,0	1603	15,8	434	9,5	2144	13,8
Višja	17	2,1	541	5,3	136	3,0	694	4,4
Visoka	16	1,9	400	3,9	99	2,2	515	3,3
SKUPAJ	823	100,0	10177	100,0	4566	100,0	15566	100,0
Neznano	3	0,4	32	0,3	177	3,9	212	1,4
SKUPAJ	823	100,0	10177	100,0	4566	100,0	15566	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva 1. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Vir: Podatki popisa prebivalstva 1. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Tabela 7 : Strokovna izobrazba italijanskega in ostalega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran (zaposleni v združenem delu)

	Italijani		Drugi		Skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%
Visoka	12	4,7	458	7,3	470	7,2
Višja	16	6,3	402	6,4	418	6,4
Srednja	60	23,4	1278	20,3	1338	20,4
Nižja	8	3,1	282	4,5	290	4,4
VK	1	0,4	148	2,4	149	2,3
KV	62	24,2	1867	29,7	1929	29,5
Priučeni	30	11,7	680	10,8	710	10,8
NK	67	26,2	1176	18,7	1243	19,0
SKUPAJ	256	100,0	6291	100,0	6547	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

Italijansko prebivalstvo je v vseh naseljih narodnostno mešanega območja občine Piran znatno bolj navezano na staro agrarno in ribiško dejavnost. Tabela št. 8 kaže delež aktivnega prebivalstva v posameznih sektorjih zaposlitve. Opazna je prevlada v deležu zaposlenih v sekundarnem in kvartarnem sektorju. Slednjega si lahko razlagamo s precejšnjim številom zaposlenih v šolstvu, na primer v sečovljah, in v uradih, predvsem zaradi nemotenega delovanja dvojezičnosti v uradnih službah (Piran, Portorož). Največji delež aktivnega italijanskega prebivalstva, zaposlenega v primarnem sektorju gospodarstva je v Dragonji (25,0%), Seči (19,2%), Strunjanu (36,1%), Portorožu, Sečovljah in Luciji. Agrarna proizvodnja je tesno povezana s staranjem kmečkega življa, ki je zato manj naklonjeno in sposobno sprejemati inovacije v agrarnih tehnikah in tržnem gospodarstvu. Oviro predstavlja tudi podedovana drobna zemljiška struktura.

	14,4	26	1,5	39	1,9	
Sekundarni	22	24,4	525	25,7	547	26,6
Terciarni	35	38,9	932	47,4	967	47,0
Kvartarni	20	22,2	461	23,4	481	23,4
Neznano	-	-	23	1,2	23	1,1
LUCIJA	90	100,0	1967	100,0	2057	100,0
Primarni	2	2,2	17	0,8	19	0,9
Sekundarni	19	21,1	106	5,3	125	6,1
Terciarni	8	8,9	125	6,3	133	6,5
Kvartarni	3	3,3	27	1,3	30	1,5
Neznano	-	-	3	0,1	3	0,1
PARECAG	32	100,0	278	100,0	310	100,0
Primarni	2	3,2	27	1,2	29	1,3
Sekundarni	16	25,0	573	26,4	589	26,4
Terciarni	19	30,2	1009	46,5	1028	46,1
Kvartarni	26	41,3	502	23,1	528	23,7
Neznano	-	-	58	2,7	58	2,6
PIRAN	63	100,0	2169	100,0	2237	100,0

Tabela 8 : Sektor zaposlitve prebivalstva po narodnosti v naseljih dvojezičnega območja občine Piran l. 1981

	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Sekundarni	11	24,4	837	56,9	843	55,9
Kvartarni	19	42,2	424	22,2	343	22,8
neznano	-	-	22	1,5	22	1,5

	Italijani		Drugi		Skupaj	
	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Primarni	1	25,0	14	17,3	15	17,6
Sekundarni	1	25,0	31	38,3	32	37,6
Terciarni	2	50,0	28	34,6	30	35,3
Kvartarni	-	-	6	7,4	6	7,1
Neznano	-	100,0	2	2,5	2	2,4
DRAGONJA	4	100,0	81	100,0	85	100,0
Primarni	1	14,3	24	9,8	25	9,9
Sekundarni	22	24,4	525	26,7	547	26,6
Terciarni	35	38,9	932	47,4	967	47,0
Kvartarni	20	22,2	461	23,4	481	23,4
Neznano	-	100,0	23	1,2	23	1,1
LUCIJA	90	100,0	1967	100,0	2057	100,0
Primarni	2	6,3	17	6,1	19	6,1
Sekundarni	19	59,4	106	38,1	125	40,3
Terciarni	8	25,0	125	45,0	133	42,9
Kvartarni	3	9,4	27	9,7	30	9,7
Neznano	-	100,0	3	1,1	3	1,0
PARECAG	32	100,0	278	100,0	310	100,0
Primarni	2	3,2	27	1,2	29	1,3
Sekundarni	16	25,4	573	26,4	589	26,4
Terciarni	19	30,2	1009	46,5	1028	46,1
Kvartarni	26	41,3	502	23,1	528	23,7
Neznano	-	100,0	58	2,7	58	2,6
PIRAN	63	100,0	2169	100,0	2232	100,0

Tabela 8- nadaljevanje

	Italijani - 31		Drugi		Skupaj	
	sk.	%	sk.	%	sk.	%
Primarni	8	17,8	24	1,6	32	2,1
Sekundarni	7	15,6	260	17,8	267	17,7
Terciarni	11	24,4	832	56,9	843	55,9
Kvartarni	19	42,2	324	22,2	343	22,8
neznano	-	-	22	1,5	22	1,5
PORTOROŽ	45	100,0	1462	100,0	1507	100,0
Primarni	5	19,2	18	6,0	23	7,1
Sekundarni	14	53,8	102	34,0	116	35,6
Terciarni	4	15,4	149	49,7	153	46,9
Kvartarni	3	11,5	27	9,0	30	9,2
Neznano	-	-	4	1,3	4	1,2
SECA	26	100,0	300	100,0	326	100,0
Primarni	1	14,3	24	9,8	25	9,9
Sekundarni	-	-	64	26,0	64	25,3
Terciarni	2	28,6	112	45,5	114	45,1
Kvartarni	4	57,1	43	17,5	47	18,6
Neznano	-	-	3	1,2	3	1,2
SEČOVLJE	7	100,0	246	100,0	253	100,0
Primarni	13	36,1	10	6,1	23	11,4
Sekundarni	8	22,2	54	32,7	62	30,8
Terciarni	11	30,6	66	40,0	77	38,3
Kvartarni	4	11,1	31	18,8	35	17,4
Neznano	-	-	4	2,4	4	2,0
STRUNJAN	36	100,0	165	100,0	201	100,0
Primarni	45	14,9	160	2,4	205	2,9
Sekundarni	87	28,7	1715	25,7	1802	25,8
Terciarni	92	30,4	3253	48,8	3345	48,0
Kvartarni	79	26,1	1421	21,3	1500	21,5
Neznano	-	-	119	1,8	119	1,7
SKUPAJ	303	100,0	6668	100,0	6971	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

3. PROBLEMATIKA OSNOVNEGA ŠOLSTVA V ITALIJANSKEM JEZIKU V SKUP- OBCINI PIRAN prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran 1. 1981

3.1. Uvodne misli

Problematika osnovnega izobraževanja italijanske narodnosti je neposredno vezana na ugotovljene trende družbenega, prostorskega in naselbinskega sistema skupnega in še posebej italijanskega prebivalstva na narodnostno mešanem ozemlju občine Piran. Vrednotenje golih numeričnih podatkov o številu učencev in vsakoletnem vpisu brez njihovega ozadja v spremenjenih manjšinskih strukturah samo regionalno opredeli pojav, a ga ne obravnava problemsko.

Osnovni problem italijanskega šolstva je v grobih potezah identičen problemu italijanske populacije v občini Piran nasploh. Tako kot število italijanske populacije nasploh je močno upadlo število šolajočih otrok v šolah z italijanskim učnim jezikom. Vzroki upadanja števila učencev so v neposredni povezavi s padcem števila prebivalcev, ki se je leta 1981 ob popisu deklariralo za Italijane. Zato se velja pri analizi padca števila Italijanov pomuditi dalj časa. Populacijska dinamika italijanske narodnostne skupnosti je v primerjavi s pripadniki večine drugih narodnostnih skupnosti v urbaniziranih območjih Jugoslavije izjema. V gospodarsko razviti pokrajini, kakršna je tudi občina Piran, italijanska narodnostna skupnost, v nasprotju z ostalimi, številčno upada.

Vzroke upadanja števila Italijanov bi v grobem lahko razdelili v tri skupine:

- staranje italijanske populacije

Tabela 9 : Starostna in spolna struktura italijanskega in skupnega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran l. 1981

	Italijani				Skupaj			
	M	Ž	SK.	%	M	Ž	SK.	%
0-4	11	6	17	2,1	534	509	1043	6,7
5-9	15	13	28	3,4	574	557	1131	7,3
10-14	21	16	37	4,5	491	495	986	6,3
15-19	24	23	47	5,7	613	587	1200	7,7
20-24	24	37	61	7,4	701	685	1386	8,9
25-29	23	27	50	6,1	863	808	1671	10,7
30-34	18	19	37	4,5	754	660	1414	9,1
35-39	16	17	33	4,0	455	445	900	5,8
40-44	18	36	54	6,6	512	505	1017	6,5
45-49	31	37	68	8,3	544	547	1091	7,0
50-54	40	33	73	8,9	497	543	1040	6,7
55-59	21	27	48	5,8	395	457	852	5,5
60-64	19	20	39	4,7	239	249	488	3,1
65 in več	84	147	231	28,1	561	786	1347	8,7
SKUPAJ	365	458	823	100,0	7733	7833	15566	100,0

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

- rast števila narodnostno mešanih zakonov
- vprašanja v zvezi z nacionalnim opredeljevanjem ob popisu prebivalstva.

Vloga staranja, ki smo jo že obravnavali, seveda izdatno vpliva na osip števila učencev v posameznih osnovnih šolah. Če se bo sedanji trend staranja italijanskega prebivalstva nadaljeval še v prihodnosti, bo število otrok, na katerem lahko planiramo potencialni vpis v osnovne šole, rapidno padal. Ze danes smo priča, da posamezna naselja, predvsem zaradi zelo nizkega števila otrok, nimajo učencev v nižjih razredih osnovne šole z italijanskim učnim jezikom.

Neustrezna zastopanost italijanskega prebivalstva v kritičnih starostnih grupah in močno mešanje prebivalstva po narodnosti pod vplivom sodobnih družbenorazvojnih tokov močno pospešuje ta rast števila narodnostno - mešanih zakonov med Italijani in pripadniki drugih narodov in narodnosti. Procentualno je čistih italijanskih zakonov oziroma gospodinjestev vedno manj. Potomci takih zakonov so predvsem zaradi številčno dominantnega položaja Slovencev ali prebivalcev drugih nacionalnosti v večini primerov narodnostno drugače deklarirani. Efekt je močno opazen tudi v padcu vpisa v italijansko osnovno šolo, čeprav so v italijansko osnovno šolo, predvsem zaradi tendenc po učenju italijanskega jezika, vpisani tudi učenci neitalijanske narodnosti.

Nenavaden padec števila Italijanov v zadnjih desetletjih je dokaj presenetljiv in si ga le s težavo razlagamo samo z demografskimi mehanizmi. Zato nam goli podatki popisa prebivalstva ne morejo v celoti prikazati dejanskega številčnega razmerja med pripadniki posameznih narodov in narodnosti. V narodnostno mešanih območjih se neredko dogaja, da se prebivalstvo narodnostno ne opredeli. To pride do izraza zlasti na

Tabela 10: Število osnovnošolcev po narodnosti po naseljih dvojezičnega območja občine Piran l. 1981

	Italijani			Ostali			Skupaj		
	sk.	OŠ	%	sk.	OŠ	%	sk.	OŠ	%
Dragonja	9	-	-	208	21	10,1	217	21	9,7
Lucija	224	15	6,7	4088	526	12,9	4312	541	12,5
Parecag	73	3	4,1	601	56	9,3	674	59	8,8
Piran	200	10	5,0	4913	406	8,3	5113	416	8,1
Portorož	130	9	7,0	3213	306	9,5	3343	315	9,4
Seča	63	5	7,4	682	46	6,7	750	51	6,8
Sečovlje	22	2	9,1	564	67	11,9	586	69	11,8
Strunjan	97	10	10,3	474	134	28,3	571	144	25,2
SKUPAJ	823	54	6,6	14743	1562	10,6	15566	1616	10,4

Vir: Podatki popisa prebivalstva l. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.

območju Slovenske Istre, kjer žive avtohtoni pripadniki italijanske narodnosti pomešani s pripadniki slovenske narodnosti, ki so tudi v dokajšnji meri avtohtono prebivalstvo in z avtohtonim - priseljenim prebivalstvom. Ob subjektivnem opredeljevanju o narodnostni pripadnosti prihaja zlasti v primeru mešanih zakonov in njihovih potomcev do velikih dilem. Verjetno bi preverjanje podatkov s ponovnim popisom z isto metodologijo v takih območjih prineslo drugačno podobo (Genorijo R., V. Klemenčič, 1982, str. 10). Globjih vzrokov seveda ne moremo iskati v metodologiji popisa, saj je le-ta demokratično zasnovan in upošteva popolno svobodo posameznika pri njegovi opredelitvi o narodnostni pripadnosti. Do neke mere nam omenjene probleme kaže tabela št. 3, v kateri je poleg nacionalne strukture v naseljih obdelana še struktura po materinem jeziku.

3.2. Omrežje izobraževalnih organizacij z italijanskim učnim jezikom v občini Piran

V občini Piran sta dve popolni osemletki z italijanskim učnim jezikom, v Sečovljah in v Piranu. Slednja ima še dve podružnični šoli in sicer v Luciji in Strunjanu. Prostorska razporeditev izobraževalnih ustanov je taka, da upošteva življsko bližino šolarjev in tistega dela populacije, kateri člani se izobražujejo nasploh. Osnovna šola ali omrežje teh je zaradi svojega splošno - izobraževalnega karakterja temeljna izobraževalna ustanova v prostoru. Njena vloga presega ožje področje izobraževanja, saj otroke obširneje seznanja z družbeno-političnimi, zgodovinskimi, kulturnimi in socialnimi vrednotami okolja v katerem žive. Omrežje šol z italijanskim učnim jezikom se prilagaja prostorski razporeditvi italijanskega prebivalstva, tako da učenci niso pretirano oddaljeni in vezani na

vsakdanjo dolgotrajno pot v šolo in nazaj. Prometna povezanost naselij s centri, kjer se nahajajo osnovne šole, ni problematična, saj so primestne avtobusne linije dovolj pogoste. Italijanske osnovne šole v občini Piran tudi nimajo posebej organiziranih šolskih avtobusov. Njihovi učenci se poslužujejo šolskih avtobusov, ki prevažajo učence v slovenske šole.

6. delovno mesto učencev

Gravitacijsko zaledje italijanskih osnovnih šol je organizirano v štiri šolske okoliše z naselji oziroma zaselki:

1. Piran: Piran (Pirano), Beli Križ (Croce Bianca), Fjesa (Fiesso), Bernardin (Bernardino), Pacug (Pazzugo), Portorož (Portorose) - delno
2. Strunjan: Strunjan (Strugnano), Dobrava, Jagodje - delno
3. Lucija: Lucija (Lucia), Vinjole (Vignole), Liminjan (Limignano), Kampolin (Campolino), Lucan (Luzzano), Seča (Sezza) - delno, Portorož (Portorose) - delno
4. Sečovlje: Sečovlje (Siccirole), Dragonja (Dragogna), Parecag (Parezzago), Seča (Sezza) - delno

3.3. Nivo obdelave in značaj podatkov

Kot podatkovna baza za raziskavo je služila dokumentacija Osnovne šole z italijanskim učnim jezikom v Piranu, ki je vsebovala podatke za vse osnovne šole z italijanskim učnim jezikom v občini Piran; nadalje podatki popisa prebivalstva za občino leta 1981 in nekatere statistične publikacije, navedene v seznamu literature in virov, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo s šolstvom na republiški, občinski in krajevni ravni. Osrednje informacije nam je nudil prvi vir podatkov, seznam učencev po posameznih razredih z naslednjimi

elementi: po naseljih in le tako primerljivi za različna obdo-

1. razred šolanja
2. spol
3. leto in kraj rojstva
4. zdajšnje bivališče
5. izobrazba očeta
6. delovno mesto očeta
7. izobrazba matere
8. delovno mesto matere

Navedeni elementi so v komparativnih analizah omogočili bolj detaljno rekonstrukcijo trendov vpisovanja v posamezne osnovne šole, spremembe vpisa po naseljih in spremembe socialnega okolja, iz katerega izvirajo učenci (na osnovi izobrazbene in zaposlitvene strukture staršev ali skrbnikov). Povdarek je bil na dveh šolskih letih, 1972/73 in 1981/82. Šolsko leto, ki reprezentira zdajšnje stanje, ni bilo vedno isto. Vedno smo stremeli za podatkom, ki je bil najnovejši oziroma najbolj aktualen, šolsko leto 1980/81 pa smo upoštevali ob primerjavi s podatki popisa prebivalstva. Podatki so bili le do neke mere kompletni. V več primerih je manjkal podatek o izobrazbi in delovnem mestu staršev, predvsem za učence osnovne šole v Luciji. Zato pri nekaterih analizah tega dela učencev nismo upoštevali.

Pod rubriko "bivališče" niso bila upoštevana samo uradna, statistično opredeljena naselja, ampak tudi zaselke (kar je razvidno iz seznama naselij v šolskih okoliših). Obdelava po posameznih zaselkih bi bila zaradi njihove precejšnje fizične oddaljenosti od matičnega naselja in neredko dokaj izrazitih posebnosti v socioekonomski strukturi prebivalstva tudi z vidika šolstva zanimiva. Razlog, ki nas je napotil k združevanju vsega prebivalstva narodnostno mešanega območja v osem naselij je bil predvsem ta, da so podatki o popisih prebivalstva nave-

deni samo po naseljih in le tako primerljivi za različna obdobja.

Obdelava vpisa, osipa in števila šolajočih po posameznih šolskih letih okoliših se nam je zdela spričo tega, ker sta dve naselji, Portorož in Seča, razdeljeni na dva šolska okoliša, neprimerna. Ker je število naselij majhno, je slika o aktualnem in potencialnem zaledju posameznih osnovnih šol kljub temu dokaj jasna.

3.4. Analiza vpisa in števila šolajočih otrok po osnovnih šolah in posameznih naseljih

Analiza števila učencev v posameznih osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom v občini Piran že na prvi pogled kaže na močno zmanjšanje v primerjavi z desetimi ali petnajstimi leti nazaj (Tabela 11). Skupno število učencev se je po šolskem letu 1980/81 pričelo zopet rahlo dvigati, vendar pa v zadnjem šolskem letu še vedno zaostaja za šolskima letoma 1968/69 oziroma 1969/70, ko je bilo najvišje. Do tega obdobja je število učencev ves čas naraščalo, posebno skokovito v Osnovni šoli Sečovlje, do šolskega leta 1965/66 v Strunjanu, do 1970/71 v Piranu in do šolskega leta 1965/66 v Luciji. Po teh šolskih letih se je vzporedno z manjšanjem števila vpisanih učencev v prvi letnik bolj ali manj rapidno manjšalo tudi skupno število otrok v šolah z italijanskim učnim jezikom (Tabela 13).

Podoben položaj je tudi v osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom v občinah Izola in Koper. Od šolskega leta 1969/70, ko je bilo število učencev najvišje, to je 252, se je v šolskem letu 1981/82 znižalo na 139. Kot v piranskih šolah je tudi

Tabela 11 : Število učencev in oddelkov v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran po šolskih letih

šol. leto	Piran		Lucija		Strunjan		Sečovlje		Skupaj	
	uč.	odd.	uč.	odd.	uč.	odd.	uč.	odd.	uč.	odd.
55/56	23	3	12	1	10	1	-	-	45	5
56/57	18	1	13	1	9	1	-	-	40	3
57/58	28	2	11	1	9	1	-	-	48	4
58/59	27	2	11	1	8	2	12	1	58	6
59/60	69	7	15	1	5	1	9	3	98	12
60/61	80	8	16	1	7	1	13	3	116	13
61/62	88	8	15	2	9	1	17	3	129	14
62/63	88	8	21	2	11	1	24	4	144	15
63/64	87	8	27	2	17	2	41	5	172	17
64/65	82	8	29	2	20	2	46	6	177	18
65/66	76	8	33	2	20	2	52	8	181	20
66/67	94	8	28	2	17	2	60	8	199	20
67/68	90	8	27	2	11	4	71	8	199	22
68/69	96	8	26	2	10	2	73	8	205	20
69/70	96	8	23	2	10	2	76	8	205	20
70/71	97	8	25	2	8	2	72	8	202	20
71/72	93	8	22	2	8	2	64	8	187	20
72/73	93	8	19	2	7	2	59	8	178	20
73/74	84	8	19	2	10	2	57	8	170	20
74/75	79	8	13	2	8	2	52	8	152	20
75/76	72	8	10	2	8	2	42	8	132	20
76/77	61	8	9	2	8	2	39	8	117	20
77/78	59	8	12	2	8	2	31	8	110	20
78/79	50	8	13	3	7	2	26	7	96	20
79/80	38	8	17	4	6	3	21	6	82	21
80/81	42	8	19	4	5	2	19	6	85	20
81/82	52	8	21	4	3	1	11	5	87	18
82/83	57	8	22	4	7	2	9	4	95	18

Vir: Dokumentacija OŠ z italijanskim učnim jezikom Piran

Seznam šol s splošnimi podatki ob začetku šol. l.

Zavod SR Slovenije za statistiko

tukaj opazen rahel dvig v osnovnih šolah Izola, Ankaran in Semedela. V osnovni šoli Bertoki število učencev že dlje časa stagnira, v osnovni šoli Koper pa od šolskega leta 1973/74 ves čas upada.

Primerjavo med številom učencev v posameznih šolah v šolskem letu 1972/73 in 1982/83 nam najboljše reprezentira indeks. Ta znaša za Piran 67,9 , za Lucijo 115,8 , za Strunjan 100,0 in za Sečovelje 15,3. Situacija je sila podobna ugotovljenim trendom gibanja števila prebivalstva italijanske narodnosti v posameznih naseljih narodnostno mešanega območja. Tendence najnovejšega razvoja kažejo vsaj začasno na ugodnejšo sliko v Piranu, Luciji in Strunjanu. V Piranu se položaj izboljšuje zadnji dve leti, saj je v tem času število učencev naraslo od 42 na 57. K temu je močno pripomogel močnejši vpis iz mesta Pirana samega in priliv večjega števila šolarjev iz Lucije. V Strunjanu se je prej zelo negativna slika popravila šele zadnje leto z vpisom štirih učencev v prvi razred. V šolskem letu 1981/82 je imela ta podružnična šola le še tri učence in en sam oddelek. Razumljiva je ugodna slika v Luciji, kjer se je padanje števila učencev ustavilo leta 1976 in od tedaj močno narašča. Vzrok so številne mlade priseljene italijanske družine z večjim številom otrok, kar nam kaže starostna struktura italijanskega prebivalstva v Luciji (Grafikon, priloga št. 4).

Primer Sečovelj je obraten. Število šolarjev hitro upada, popolna osnovna šola pa ima samo še štiri oddelke in razrede 4., 6., 7. in 8.. V zadnjih treh šolskih letih ni bil nobeden učenec na novo vpisan v prvi razred. Zdaj ima osnovna šola samo še devet učencev, v šolskem letu 1969/70 pa jih je imela še 76.

Pregled po naseljih nam nazorno pojasni vzroke opisanih gibanj

Tabela 12 : Število učencev v OŠ z italijanskim učnim jezikom po posameznih naseljih v šol.l. 1972/73 in 1982/83

šol. leto	Piran	Lucija	Strunjan	Sečovlje	Skupaj
55/56	8	-	2	-	10
56/57	3	-	-	-	9
57/58	9	1	3	-	15
58/59	...	...	...	...	...
59/60	11	35	36	2	102,9
60/61	11	32	31	6	3.1
61/62	15	49	25	5	51.0
62/63	7	10	3	8	28
63/64	7	15	14	18	93.3
64/65	6	15	3	7	20.0
65/66	8	20	4	7	15.0
66/67	14	2	2	14	32
67/68	7	10	12	10	120.0
68/69	9	1	3	8	0.0
69/70	5	178	95	10	53.4
70/71	6	8	2	4	20
71/72	7	7	3	5	21
72/73	4	3	1	4	12
73/74	4	2	4	6	16
74/75	4	4	1	1	10
75/76	6	3	3	3	15
76/77	4	3	1	1	9
77/78	3	5	3	1	12
78/79	2	6	-	-	8
79/80	1	5	3	3	13
80/81	6	8	-	-	14
81/82	6	6	-	-	12
82/83	4	5	4	-	15

Vir: Dokumentacija OŠ z italijanskim učnim jezikom Piran

Vir: Dokumentacija OŠ z italijanskim učnim jezikom Piran
 Osnovne in srednje šole konec šol. leta ... in ob
 začetku šol. leta Statistični urad Rep. Slovenije
 raziskovanj (1955-1982), Zavod za statistiko SR Slovenije

Tabela 13 : Na novo vpisani učenci v prvi razred po šol. letih

šol. leto	OŠ Piran	Lucija	Strunjan	Sečovlje	Skupaj
55/56	8	-	2	-	10
56/57	3	4	2	-	9
57/58	9	3	3	-	15
58/59	...	...	...	...	...
59/60	11	4	1	2	18
60/61	11	5	3	6	26
61/62	15	2	3	5	25
62/63	7	10	3	8	28
63/64	7	11	7	18	43
64/65	6	5	5	7	23
65/66	8	10	4	7	29
66/67	14	2	2	14	32
67/68	7	8	2	10	27
68/69	9	5	3	8	25
69/70	5	5	2	10	22
70/71	6	8	2	4	20
71/72	10	3	2	6	21
72/73	4	3	1	4	12
73/74	4	2	4	6	16
74/75	4	4	1	3	12
75/76	6	3	3	3	15
76/77	4	3	1	1	9
77/78	3	5	3	1	12
78/79	2	6	-	-	8
79/80	3	5	3	2	13
80/81	6	8	-	-	14
81/82	6	6	-	-	12
82/83	6	5	4	-	15

Vir: Dokumentacija OŠ z italijanskim učnim jezikom Piran
 Osnovne in srednje šole konec šol. leta ... in ob
 začetku šol. leta Statistično gradivo, Rezultati
 raziskovanj (1955-1982), Zavod za statistiko SR Slovenije

v osnovnih šolah. V tabelah 10, 12, 14 in 17 so obdelani posamezni elementi, ki temelje na primerjavi med različnimi obdobji ali skupinami prebivalstva. Ker je italijansko prebivalstvo starejše od ostalega, je bil delež otrok, ki so leta 1981 obiskovali osnovno šolo, od deleža pri ostalih prebivalcih skoraj še enkrat nižji (Tabela 10). Zastopanost mlajših starostnih skupin, zlasti najmlajših, okvirno nakazuje potencialno število vpisanih v prvi razred v prihodnjih šolskih letih. Situacija po naseljih v letu 1981 je bila naslednja:

Dragonja:	0 do 4 leta - 0,	5 do 9 let - 0,	10 do 14 let - 0 ;
Lucija:	" - 7,	" - 9,	" -11 ;
Parecag:	" - 1,	" - 1,	" - 2 ;
Piran:	" - 7,	" - 7,	" - 5 ;
Portorož:	" - 0,	" - 6,	" - 7 ;
Seča:	" - 1,	" - 1,	" - 4 ;
Sečovlje:	" - 0,	" - 0,	" - 2 ;
Strunjan:	" - 1,	" - 4,	" - 6 ;
in skupaj:	" -17,	" -28,	" -37 ,

Razvidno je, da število najmlajših upada. Pred desetimi leti jih je bilo več kot dvakrat toliko, kar se vsekakor odraža tudi v številu novo vpisanih učencev po naseljih (Tabela 14). Najbolj negativne tendence kažejo naselja Dragonja, kjer v zadnjih enajstih letih ni bilo nobenega učenca vpisanega v prvi razred, Parecag, kjer je bil zadnji učenec vpisan v šolskem letu 1979/80 in prej v šolskem letu 1974/75, Seča, kjer že dve leti ni nobenega učenca v prvem razredu in Sečovlje, kjer tri leta ni bilo nobenega prvošolca.

Primerjava med zadnjim šolskim letom in obdobjem izpred desetih

Tabela št. 14

ŠTEVILO NA NOVO VPISANIH UČENCEV VI. RAZRED ITALIJANSKIH OSNOVNIH ŠOL PO NASELJIH
(ZA OBČINO PIRAN) V ŠOLSКИH LETIH 1972/73 - 1981/82

N a s e l j e	Š o l s k o l e t o											
	72/73	73/74	74/75	75/76	76/77	77/78	78/79	79/80	80/81	81/82	82/83	Skupaj
Dragonja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lucija	2	2	4	4	2	5	2	5	2	7	5	40
Parecag	1	4	1	-	-	-	-	1	-	-	-	7
Piran	2	3	2	4	2	1	1	2	2	5	5	29
Portorož	2	-	2	2	2	2	5	1	6	-	1	23
Seča	3	2	-	-	1	1	-	-	3	-	-	10
Sečovlje	1	1	-	2	1	-	-	1	-	-	-	6
Strunjan	1	2	-	2	1	2	-	3	1	-	4	16
Skupaj	12	14	9	14	9	11	8	13	14	12	15	131

Vir: Podatki Osnovne šole z italijanskim učnim jezikom

let (Tabela 12) kaže močno stopnjo regionalne diferenciacije. Naselja na jugu narodnostno mešanega območja Dragonja, Seča, Sečovlje in Parecag, ki tvorijo šolski okoliš Osnovne šole Sečovlje so imela pred desetimi leti 68 učencev, danes jih imajo le 8. Najbolj drastičen primer je naselje Parecag, kjer je število učencev od 32 v šolskem letu 1972/73 padlo na enega samega v šolskem letu 1982/83. V šolo v Sečovljah je zato vpisan tudi del otrok iz Lucije. Ugodnejšo podobo nudijo naselja Strunjan, Piran, Portorož in Lucija. V Luciji in Strunjanu je celo več učencev kot pred desetimi leti, v Portorožu to število stagnira, v Piranu pa je polovico manjše. Navkljub vidnejšemu dvigu števila učencev na celotnem območju v zadnjih nekaj letih pa moramo biti pozorni na šolski okoliš Sečovlje, ki bo ob nadaljevanju zdajšnjega trenda v bližnji prihodnosti ostal brez učencev. Pri vseh prognozah se moramo zavedati, da so bile analize narejene le za tisto populacijo, ki se je narodnostno opredelila kot italijanska. Vpisani v italijanske osnovne šole pa izvirajo še iz narodnostno drugače opredeljenih grup prebivalstva. Upoštevati je potrebno še potomce iz mešanih zakonov, ki so lahko narodnostno drugače deklarirani, številno prebivalstvo druge narodnosti ali neopredeljene, katerih materin jezik je italijanski (tabela 3). Tudi starši slovenske narodnosti v nekaterih primerih svoje otroke vpisujejo v italijansko osnovno šolo. Primerjava med številom Italijanov, ki obiskujejo osnovno šolo iz podatkov popisa prebivalstva leta 1981 in dejanskim številom učencev v šolah z italijanskim učnim jezikom kaže, da je razlika precejšnja. Rezultati analize po naseljih so naslednji:

Dragonja:	podatki popisa - 0,	vpisanih - 1,	razlika - 1;
Lucija:	" 15,	" 24,	" 9;
Parecag:	" 3,	" 6,	" 3;
Piran:	" 10,	" 15,	" 5;

Vir: Podatki Zavoda za šolstvo RS Slovenije v kopnem delu in srednje šole Janez Šol, leta ... in ob ... Statistično gradivo, Rezultati

Tabela 15 : Učno osebje v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran v posameznih šolskih letih

šol. leto	šola	Piran	Lucija	Strunjan	Sečovlje	Skupaj
55/56		3	1	1	-	5
56/57		1	1	1	-	3
57/58		2	2	1	-	5
58/59		2	1	1	1	5
59/60		8	1	1	3	13
60/61		9	1	2	3	15
61/62		10	1	1	3	15
62/63		12	2	1	4	19
63/64		13	4	3	5	25
64/65		14	4	5	5	28
65/66		13	4	4	9	30
66/67		10	2	2	10	24
67/68		12	4	4	9	29
68/69		11	4	3	9	27
69/70		14	4	4	14	36
70/71		12	4	3	11	30
71/72		12	4	3	12	31
72/73		13	3	3	11	30
73/74		7	4	4	12	27
74/75		15	2	2	9	28
75/76		14	2	2	10	28
76/77		14	2	2	11	29
77/78		15	3	2	10	30
78/79		15	3	2	8	28
79/80		13	3	2	9	27
80/81		13	4	2	10	29
81/82		14	4	1	10	29

Vir: Podatki Zavoda za šolstvo SR Slovenije v Kopru
 Osnovne in srednje šole konec šol. leta in ob
 začetku šol. leta Statistično gradivo, Rezultati
 statističnega pregleda (1955-1982) Zavod SR Slovenije za statistiko

Portorož:	podatki popisa - 9,	vpisanih -17,	razlika - 8;
Seča:	" 5,	" 5,	" 0;
Sečovlje:	" 2,	" 5,	" 3;
Strunjan:	" 10,	" 11,	" 1;
in skupaj:	" 54,	" 84,	" 30.

Razlika v vseh naseljih gre v prid večjega števila vpisanih, izjema je le Parecag. To kaže, da ima potencialni vpis v italijanske osnovne šole dejansko širše zaledje, kot je sama populacija, ki se je ob popisu izrekla za pripadnost italijanski narodnosti. Tudi če postavimo hipotezo, da so se vsi italijanski šolarji vpisali v osnovne šole z italijanskim učnim jezikom, je bilo v šolskem letu 1980/81 35,7% učencev iz drugih narodnostnih skupin.

Poiskovali smo testirati vlogo narodnostno mešanih zakonov na vpis v osnovne šole. Kot primer nam je služilo osem nižjih razredov Osnovne šole Piran s približno dvesto učenci. Na osnovi anamnez za posamezne učence, ki vsebujejo podatke o materinem jeziku in narodnostni pripadnosti učenca in staršev, smo izluščili šest primerov potomcev mešanih italijansko-slovenskih zakonov. Zanimivo je, da je bila v večini primerov navedena narodnost učenca slovenska. Upoštevati je treba, da je opredeljevanje prebivalstva po narodnosti na različnih mestih in ne le pri popisu prebivalstva in, da je pri istem prebivalstvu, zlasti na narodnostno mešanem območju, to opredeljevanje lahko različno.

Podobno analizo podatkov smo izvedli tudi v Osnovni šoli Sečovlje, ki ima 189 učencev. V identičnem gradivu smo odkrili le en zgoraj opisan problem oz. primer.

Isto vprašanje je obravnavala tudi anketa, uporabljena v

Tabela 16 : Število otrok v vzgojnovarstvenih ustanovah z italijanskim jezikom v občini Piran

šol. leto	VVU	OŠ Piran	OŠ Lucija	OŠ Sečovlje	Skupaj
72/73		22	-	12	34
73/74		20	-	7	27
74/75		21	7	8	36
75/76		18	13	6	37
76/77		20	20	3	43
77/78		17	22	2	41
78/79		22	21	4	47
79/80		24	24	3	51
80/81		22	30	2	54

Zavolje premajhnega števila informacij, razpolagali smo le s podatkom o stopnji strokovne izobrazbe in delovnih mestih oziroma načinom opravljanja poklica staršev, je bil prikaz socioekonomske strukture družin oteškočen. Kot osnovni kazalec nam vir: Vzgojnovarstvene organizacije v šolskem letu ... s smo rangir seznamom poročevalskih enot. Statistično gradivo, srednje v Rezultati raziskovanj (1974-1982), Zavod SR Slovenije zbe dr za statistiko. ta v močni soodvisnosti od dela in dohodka, se nam zdi primeren kazalec. Vse stopnje smo združili v tri osnovne sklope, ki vključuje nekvalificirane, priučene in kvalificirane; srednja, ki vključuje visoko kvalificirane in srednje strokovno izobrazbo ter tretja skupina z

okviru mladinske socialno-geografske raziskovalne akcije v Piranu, Strunjanu in Sečovljah poleti 1982. Anketa je bila pri vprašanju o narodnosti, metodološko drugače zastavljena - ni spraševala o narodnostni pripadnosti posameznih članov gospodinjstva, temveč o pogovornem jeziku v družini. Od osmih otrok iz družin, kjer doma govore izključno italijansko, jih šest hodi v italijansko, dva pa v slovensko šolo. Od enajstih otrok iz družin, kjer kot pogovorni jezik kombinirajo italijanščino s slovenščino ali srbohrvaščino, pa jih šest obiskuje slovensko in pet italijansko osnovno šolo. Na vsak način so ti podatki pomembni, vendar je bila analiza izvršena le pri manjšem številu učencev. Potrebna bi bila analiza širšega območja, verjetno celotnega narodnostno mešanega predela Slovenske Istre, ki bi ovrednotila pojav v okviru con različnega gospodarskega in socialnega razvoja.

3.5. Socioekonomski status družin, katerih otroci obiskujejo osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom

Zavoljo premajhnega števila informacij, razpolagali smo le s podatkom o stopnji strokovne izobrazbe in delovnim mestom oziroma načinom opravljanja poklica staršev, je bil prikaz socioekonomske strukture družin otežkočen. Kot osnovni kazalec nam je služila stopnja strokovne izobrazbe. Posamezne stopnje smo rangirali in točkovali in na osnovi teh točk izračunali srednjo vrednost, ki je reprezentirala stopnjo strokovne izobrazbe družine. Ker je leta v močni soodvisnosti od dela in dohodka, se nam zdi primeren kazalec. Vse stopnje smo združili v tri osnovne: nižja, ki vključuje nekvalificirane, priučene in kvalificirane; srednja, ki vključuje visoko kvalificirane in srednjo strokovno izobrazbo ter tretja skupina z

Tabela 17: Izobrazbena struktura staršev ali skrbnikov učencev, višjo in visoko strokovno izobrazbo. Tem trem kategorijam smo dodali še kategorijo "kmetje", ki ni bila izdelana po isti metodologiji, vendar tvori specifično skupino prebivalstva. Potrebno je poudariti, da podatki (Tabela 17) ne vključujejo gradiva za šolo v Luciji, ker ni bilo kompletno v nobenem od primerjalnih obdobj.

Nižja Srednja Viš., vis. Kmetje Skupaj

Tako v šolskem letu 1972/73 kot 1981/82 je opazna močna prevlada kategorije "nižja", v prvem obdobju kar 81,0%, v drugem 56,1%. Normalen je dvig v drugih kategorijah, saj so to otroci staršev, ki so imeli boljše možnosti izobraževanja. V nekaterih naseljih so med obema šolskima letoma zelo močni premiki (Dragonja, Strunjan), katerih vzrok je premajhno število otrok iz teh naselij. Spet je razvidna razlika med naselji Piran, Lucija, Portorož in Strunjan na eni ter Sečovelje, Seča in Parecag na drugi strani. Prav tako očiten je padec števila otrok iz kmečkih družin, ki jih je bilo v šolskem letu 1972/73 10,8%, v preteklem šolskem letu pa nobenega več. Ta podatek znova kaže na hitro staranje predvsem tistega dela italijanskega prebivalstva, ki se ne ukvarja s starimi tradicionalnimi agrarnimi panogami in ribištvom.

		100,0	-	-	-	100,0
Piran	1972/73	40	3	3	3	49
	%	81,6	6,1	6,1	6,1	100,0
	1981/82	12	4	5	-	21
	%	57,1	19,0	23,8	-	100,0
Portorož	1972/73	14	-	-	1	15
	%	93,3	-	-	6,7	100,0
	1981/82	7	5	-	-	12
	%	58,3	41,7	-	-	100,0

Tabela 17: Izobrazbena struktura staršev ali skrbnikov učencev, vpisanih v osnovne šole z italijanskim učnim jezikom, v občini Piran v šolskih letih 1972/73 in 1981/82

		Nižja	Srednja	Viš., vis.	Kmetje	Skupaj
Dragonja	1972/73	1	-	-	-	1
	%	100,0	-	-	-	100,0
	1981/82	-	-	1	-	1
	%	-	-	100,0	-	100,0
Lucija	1972/73	15	2	-	5	22
	%	68,2	9,1	-	22,7	100,0
SKUPAJ	1981/82	8	6	3	-	17
	%	47,1	35,3	17,6	-	100,0
Parecag	1972/73	28	4	-	-	32
	%	87,5	12,4	-	-	100,0
	1981/82	2	-	-	-	2
	%	100,0	-	-	-	100,0
Piran	1972/73	40	3	3	3	49
	%	81,6	6,1	6,1	6,1	100,0
	1981/82	12	4	5	-	21
	%	57,1	19,0	23,8	-	100,0
Portorož	1972/73	14	-	-	1	15
	%	93,3	-	-	6,7	100,0
	1981/82	7	5	-	-	12
	%	58,3	41,7	-	-	100,0

Opomba: 1. Niso vpisani učenci v OŠ Lucija.

2. Niso vpisani učenci, ki žive v občini Piran.

Tabela 17 - nadaljevanje

		Nižja	Srednja	Viš., vis.	Kmetje	Skupaj
Seča	1972/73	7	-	-	2	9
	%	77,8	-	-	22,2	100,0
	1981/82	2	-	-	-	2
	%	100,0	-	-	-	100,0
Sečovlje	1972/73	18	-	1	1	20
	%	90,0	-	5,0	5,0	100,0
	1981/82	2	1	-	-	3
	%	66,7	33,3	-	-	100,0
Strunjan	1972/73	5	-	-	5	10
	%	50,0	-	-	50,0	100,0
	1981/82	4	2	2	-	8
	%	50,0	25,0	25,0	-	100,0
SKUPAJ	1972/73	128	9	4	17	158
	%	81,0	5,7	2,5	10,8	100,0
	1981/82	37	18	11	-	66
	%	56,1	27,3	16,7	-	100,0

svoju italijanskega prebivalstva. Glede na številna neugodna razvojna gibanja se včas odpirajo vprašanja o perspektivi

Opomba: 1. Niso upoštevani učenci v OŠ Lucija.

2. Upoštevani so le učenci, ki žive v občini Piran.

k izboljšanju stanja, k izboljšanju demografskih, ekonomskih in kadrovskih razmer Italijanov v občini Piran, predvsem pa ohranjanju identitete narodnosti na stopnji tehnološkega in družbeno-gospodarskega stanja narodnostno mešanega območja.

Vir: Dokumentacija Osnovne šole z italijanskim učnim jezikom

Piran. brez težko negotoviti njen vsestranski razvoj. Prvenstvena vloga izobraževanja v materinem jeziku je pri kadrovski politiki neizpodbitna in temeljna.

Na kadrovsko politiko se neposredno navezuje srednje usmerjeno

4. ZAKLJUČKI. Nadaljevanje šolanja po končani osnovni šoli v
Temeljna spoznanja o problematiki osnovnega izobraževanja v
italijanskem jeziku so:

- število učencev v primerjavi s podatki izpred deset
in več let nazaduje
- v zadnjem času je opazen rahel porast števila vpisanih
učencev
- razvoj demografskih in ekonomskih struktur znotraj
italijanske populacije je za osnovno šolstvo neugoden
- na narodnostno mešanem območju nastopajo znatne ra-
zlike med posameznimi naselji in šolskimi okoliši
- osnovno šolo je treba vrednotiti širše, ne le z vidika
italijanskega prebivalstva v naselju, šolskem okolišu
ali narodnostno mešanem območju.

Vsa ta spoznanja so neločljivo povezana s posebnostmi v ra-
zvoju italijanskega prebivalstva. Glede na številna neugodna
razvojna gibanja se ves čas odpirajo vprašanja o perspektivi
razvoja italijanske narodnostne skupnosti. Osnovno šolstvo v
tem spletu ni izolirano področje, temveč lahko mnogo pripomore
k izboljšanju stanja, k izboljšanju demografskih, ekonomskih
in kadrovskih razmer Italijanov v občini Piran, predvsem pa
ohranjevanju identitete narodnosti na stopnji tehnološkega in
družbeno-gospodarskega stanja narodnostno mešanega območja.
Nenadomestljiva je vloga ustreznih kadrov narodnosti, saj je
brez njih težko zagotoviti njen vsestranski razvoj. Prvenstvena
vloga izobraževanja v materinem jeziku je pri kadrovske politiki
neizpodbitna in temeljna.

Na kadrovske politiko se neposredno navezuje srednje usmerjeno

izobraževanje. Nadaljevanje šolanja po končani osnovni šoli v srednjem usmerjenem izobraževanju je pripadnikom italijanske narodnosti dodobra omogočeno, saj so se nekdanje tri srednje šole v Piranu, Kopru in Izoli reformirale tako, da pokrivajo širok spekter interesov. Da organizacija celotnega sistema izobraževanja narodnosti nudi možnosti formiranja ustreznega števila strokovnjakov znotraj italijanskega prebivalstva, nam kaže podatek, da se je v šolskem letu 1980/81 na visoke šole v SR Sloveniji vpisalo 48 absolventov srednjih šol z italijanskim jezikom, od tega 17, ki so končali srednjo šolo v letu 1980 (Poročilo o uresničevanju..., str. 21).

Osnovno šolstvo v italijanskem jeziku se srečuje tudi z drugačnimi problemi. Ti so predvsem povezani z materialno in kadrovsko osnovo izobraževanja. Posebej je treba poudariti problem učbenikov, saj so učenci in učitelji prisiljeni uporabljati tudi učbenike in druge pripomočke iz Italije in SR Hrvatske. Pri uporabi učbenikov iz SR Hrvaške je poglobljena ovira drugačen učni načrt, saj so italijanske osnovne šole organizacijsko in vsebinsko sestavni del osnovnega izobraževanja v Sloveniji in imajo temu ustrezen program dela. Zato se uporaba učbenikov iz SR Hrvaške vedno bolj omejuje na učbenike za pouk italijanskega jezika. Strokovni delavci, ki skrbijo za pripravo učbenikov za vzgojno-izobraževalne organizacije, v katerih se izobražujejo pripadniki narodnosti, se srečujejo s številnimi problemi: premalo je avtorjev, prevajalcev, učbeniki pa ob zelo hitrem spreminjanju učnih programov kmalu zastarajo (Poročilo o uresničevanju..., str. 19).

Problem učnega kadra je manj pereč, saj je število učiteljev zadosti veliko (Tabela 15). Edina višješolska ustanova, ki izobražuje kader za razredni pouk v italijanščini, je v Puli. Druge višje ali visokošolske organizacije, kjer se lahko oblikuje učni kader za potrebe italijanskih osnovnih šol so Pedagoška akademija v Kopru, Pedagoška akademija v Ljubljani,

Filozofska fakulteta v Ljubljani itd. V teh šolah razen v primeru usmeritve-ustrezne (Filozofska fakulteta) ni predavanj v italijanščini. Zaradi tega učitelji v italijanskih šolah neredko slabše obvladajo strokovno terminologijo za svoj predmet v materinem jeziku. Ta problem je delno rešen s pedagoškimi seminarji v Portorožu. Zaradi padca števila otrok v italijanskih osnovnih šolah pa se vendarle utegne pojasniti problem formiranja učnega kadra, predvsem mlajšega, ki bi okleval prevzeti tako delo. *Razprave in gradivo 4-5, Institut za narodnostna vprašanja, Ljubljana.*

Italijanska osnovna šola bi morala prav zavoljo negativnih trendov vpisovanja učencev postati bolj odprt sistem, neposreden mehanizem uveljavljanja in formiranja funkcionalne dvojezičnosti. Verjetno bi tak pristop močno izboljšal stanje tudi v šolskem okolišu Sečovelje, kjer so trendi najmanj ugodni, ne samo v okviru vpisa v osnovno šolo, ampak tudi vpisa otrok v vzgojno-varstvene ustanove (Tabela 16). Prav delo v vzgojno-varstvenih ustanovah kaže na pozitivne tokove razvoja, saj število vpisanih otrok v Piranu in Luciji stalno narašča. Vpisani niso le otroci italijanske narodnosti, kar dokazuje, da jezik izobraževanja ne more biti ovira vsakdanjega nemotnega sožitja različnih narodov in narodnosti. Manjše število otrok v razredu sicer omogoča bolj kvalitetno delo pedagoga, vendar so upoštevanja vredni pomisleki staršev, ki se boje, da bo njihov otrok v času formiranja celodnevne šole v kontaktu z zelo majhnim številom otrok, kar hote ali nehote povzroča izolacijo. Zato so lahko kategorije kot podaljšano bivanje, celodnevna šola ali interesne dejavnosti tisti elementi, ki lahko formirajo italijansko šolo kot odprt sistem, jo približajo celotnemu prebivalstvu narodnostno mešanega območja in istočasno povečajo zaupanje staršev pri vpisu. Večje zaledje v prebivalstvu, kot samo populacija, ki se je ob popisu leta 1981 izrekla za Italijane, bi verjetno lahko preusmerilo negativne razvojne tendence.

SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV *ije prebivalstva. Geografski vestnik XL, Ljubljana.*

1. Bebler A., 1960, The position of the national Minorities in the Yugoslavia. Razprave in gradivo 1, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana.
2. Bilteni Inštituta za narodnostna vprašanja 1970-1982, Ljubljana.
3. Borme A., 1966, La posizione del gruppo etnico Italiano della Jugoslavia. Razprave in gradivo 4-5, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana.
4. Dokumentacija Osnovne šole z italijanskim učnim jezikom Piran.
5. Dokumentacija VIZ Piran-TOZD Osnovna šola Piran.
6. Dokumentacija VIZ Piran-TOZD Osnovna šola Sečovelje.
7. Domitrovič-Uranjek D., 1978, Izobraževanje kot dejavnik razvoja manj razvitih obmejnih območij SR Slovenije. Geographica Slovenica 6, Ljubljana.
8. Dopolnitev zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o šolah z italijanskim oziroma madžarskim učnim jezikom in o dvojezičnih šolah v Socialistični republiki Sloveniji. Uradni list SRS 1973, št. 31, 274.
9. Dumančič T., 1981, Od dvojezičnosti do jezične asimilacije. Razprave in gradivo 13-14. Ljubljana.
10. Enciklopedija Jugoslavije, knjiga 8. Jugoslovanski leksikografski zavod, Zagreb.
11. Hajos F., 1974, Dvojezično šolstvo v SR Sloveniji. Tipkopis.
12. Genorio R., V. Klemenčič, 1982, Analiza rezultatov popisa po narodnosti in metodološki poizkus ugotavljanja funkcionalne dvojezičnosti na primeru naselij Petišovci in Strunjan. Letno poročilo, IGU, Ljubljana.
13. Genorio R., V. Klemenčič, L. Olas, 1981, Mreža šol v občini Lendava. IGU, Ljubljana.
14. Goričar J., 1980, Temelji obče sociologije. Ljubljana.

15. Gosar L., 1980, Analitične projekcije prebivalstva. Geografski vestnik LIII, Ljubljana.
16. Ilešič S., 1968, Regionalne razlike v družbeno-gospodarski strukturi SR Slovenije. Geografski vestnik XL, Ljubljana.
17. Ilešič S., Pogledi na geografijo. Pogledi 4, Ljubljana.
18. Kladnik D., 1982, Omrežje in struktura vzgojnovarstvenih ter izobraževalnih ustanov v Sloveniji. Letno poročilo, IGU, Ljubljana.
19. Klemenčič V., 1972, Geografija prebivalstva Slovenije. Geografski vestnik XLIV, Ljubljana.
20. Klemenčič V., 1975, Italijansko prebivalstvo na narodnostno mešanem ozemlju na Koprskem v SR Sloveniji. V "Slovenci v Italiji".
21. Klemenčič V., 1975, Slovenska in italijanska narodna manjšina v luči urbanizacije in odprte jugoslovansko-italijanske meje. V "Slovenci v Italiji".
22. Klemenčič V., L. Olas, 1977, Problemi lokacije centralne šole na dvojezičnem območju mursko-soboške občine. IGU, Ljubljana.
23. Klemenčič V., T. Palčič, Demografske razmere na Koprskem s posebnim ozirom na italijansko narodno manjšino. IGU, Ljubljana.
24. Krajevni leksikon Slovenije. 1. knjiga: Zahodni del Slovenije. Ljubljana, 1968.
25. Lojk J., 1970, Šolstvo in družbenogeografski razvoj SR Slovenije. Geografski vestnik XLII, Ljubljana.
26. Melik A., 1960, Slovenija II, Slovensko Primorje. Ljubljana.
27. Mladinski socialno-geografski raziskovalni tabor v Prekmurju 1972-1980. ZOTK "Gibanje znanost mladini", Inštitut za geografijo Univerze Edvarda Kardelja, Ljubljana.
28. Olas L., 1978, Problemi lokacije centralne šole na dvojezičnem območju mursko-soboške občine ob jugoslovansko-madžarsko meji. Geographica Slovenica 6, Ljubljana.
29. Osimski sporazumi. 1977, Koper.

30. Osnovne in srednje šole konec šolskega leta.... in ob začetku šolskega leta.... Statistično gradivo, Rezultati raziskovanj (1955-1982), Zavod SR Slovenije za statistiko.
31. Piry I., 1978, Geografski problemi osnovnega šolstva v manj razvitih območjih SR Slovenije. Geographica Slovenica 6, Ljubljana.
32. Podatki popisa prebivalstva 1. 1981 za občine Slovenske Istre. Zavod SR Slovenije za statistiko.
33. Podatki Zavoda SR Slovenije za šolstvo v Kopru.
34. Pogačnik A., 1980, Urbanistično planiranje. Ljubljana.
35. Poročilo o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti in njihovih pripadnikov v SR Sloveniji (ESA 729). Poročevalec Skupščine SR Slovenije in Skupščine SFR Jugoslavije za delegacije in delegate, let. VII, št. 11, 1981, Ljubljana.
36. Repič K., 1980, Osnovno izobraževanje. Urbanistični kriteriji za urejanje prostora v SR Sloveniji, IV. faza. Urbanistični inštitut SR Slovenije, Ljubljana.
37. Rezultati mladinske raziskovalne akcije v Piranu, Strunjanu in Sečovljah avgusta 1982.
38. Rezultati popisa prebivalstva 1. 1961. Zvezni zavod za statistiko.
39. Rezultati popisa prebivalstva 1. 1971. Zvezni zavod za statistiko.
40. Rezultati raziskovanj 228, 1982. Prvi podatki po naseljih. Zavod SR Slovenije za statistiko.
41. Rezultati raziskovanj 264, 1982. Prebivalstvo po narodnosti (rezultati po občinah). Zavod SR Slovenije za statistiko.
42. Ruppert K., F. Schaffer, J. Maier, R. Paesler, 1981, Socijalna geografija. Zagreb.
43. Seznam šol s splošnimi podatki ob začetku šolskega leta.... Statistično gradivo, Rezultati raziskovanj, Zavod SR Slovenije za statistiko.
44. Stališča, priporočila in sklepi o uresničevanju posebnih

pravic italijanske in madžarske narodnosti in njihovih pripadnikov v SR Sloveniji. Uradni list SRS 1977, št. 11, 548.

45. Statut občine Piran. Primorske novice, Uradne objave 12, 26.5.1978, Koper.
46. Štrukelj I., 1981, Jezik in manjšinske pravice. Razprave in gradivo 13-14. Ljubljana.
47. Titl J., 1965, Socialnogeografski problemi na Koprskem podeželju. Doktorska disertacija, Koper.
48. Vogelnik D., 1970, Selitve. Zeleni zvezki, Republiški sekretariat za urbanizem.
49. Vrišer I., 1963, Ugotavljanje perspektivnega razvoja prebivalstva. Geografski vestnik XXXV, Ljubljana.
50. Vrišer I., 1978, Regionalno planiranje. Ljubljana.
51. Vzgojnovarstvene organizacije v šolskem letu.... s seznamom poročevalskih enot. Statistično gradivo, rezultati raziskovanj (1972-1982), Zavod SR Slovenije za statistiko.
52. Zakon o osnovni šoli. Uradni list SRS 1980, št. 5, 281.
53. Zgodovina Slovencev. Cankarjeva založba 1979, Ljubljana.
8. Sektor zaposlitve prebivalstva po narodnosti v naseljih dvojezičnega območja občine Piran 1. 1981
9. Starostna in spolna struktura italijanskega in skupnega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran 1. 1981
10. Število osnovnošolcev po narodnosti po naseljih dvojezičnega območja občine Piran 1. 1981
11. Število učencev in oddelkov v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran po šolskih letih
12. Število učencev v OŠ s italijanskim učnim jezikom po posameznih naseljih v šol. l. 1972/73 in 1982/83
13. Na novo vpisani učenci v prvi razred po šol. l.
14. Število na novo vpisanih učencev v 1. razred italijanskih osnovnih šol po naseljih (za občino Piran) v šolskih letih 1972/73 - 1981/82
15. Učno osebje v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran v posameznih šolskih letih

SEZNAM TABEL MED TEKSTOM inovativnih ustanovah z italijan-
skim jezikom v občini Piran

1. Nekateri demografski kazalci v naseljih narodnostno meš. območja občine Piran
2. Gibanje števila italijanskega prebivalstva v naseljih dvojezičnega območja občine Piran v letih 1961, 1971 in 1981
3. Prebivalstvo po narodnosti in materinem jeziku v naseljih dvojezičnega območja občine Piran l. 1981
4. Izvor italijanskega in ostalega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran l. 1981 (območja, od koder se je prebivalstvo priselilo)
5. Obdobje priselitve prebivalstva v naselja dvojezičnega območja občine Piran l. 1981 (po narodnosti)
6. Šolska izobrazba prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran l. 1981 (po narodnosti)
7. Strokovna izobrazba italijanskega in ostalega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran (zaposleni v združenem delu)
8. Sektor zaposlitve prebivalstva po narodnosti v naseljih dvojezičnega območja občine Piran l. 1981
9. Starostna in spolna struktura italijanskega in skupnega prebivalstva na dvojezičnem območju občine Piran l. 1981
10. Število osnovnošolcev po narodnosti po naseljih dvojezičnega območja občine Piran l. 1981
11. Število učencev in oddelkov v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran po šolskih letih
12. Število učencev v OŠ z italijanskim učnim jezikom po posameznih naseljih v šol. l. 1972/73 in 1982/83
13. Na novo vpisani učenci v prvi razred po šol. l.
14. Število na novo vpisanih učencev v 1. razred italijanskih osnovnih šol po naseljih (za občino Piran) v šolskih letih 1972/73 - 1981/82
15. Učno osebje v italijanskih osnovnih šolah v občini Piran v posameznih šolskih letih

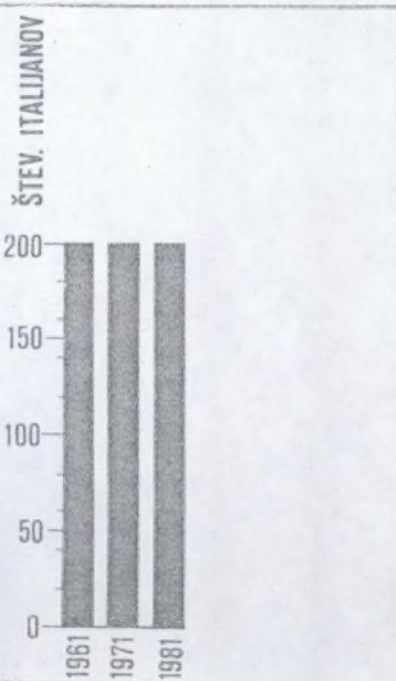
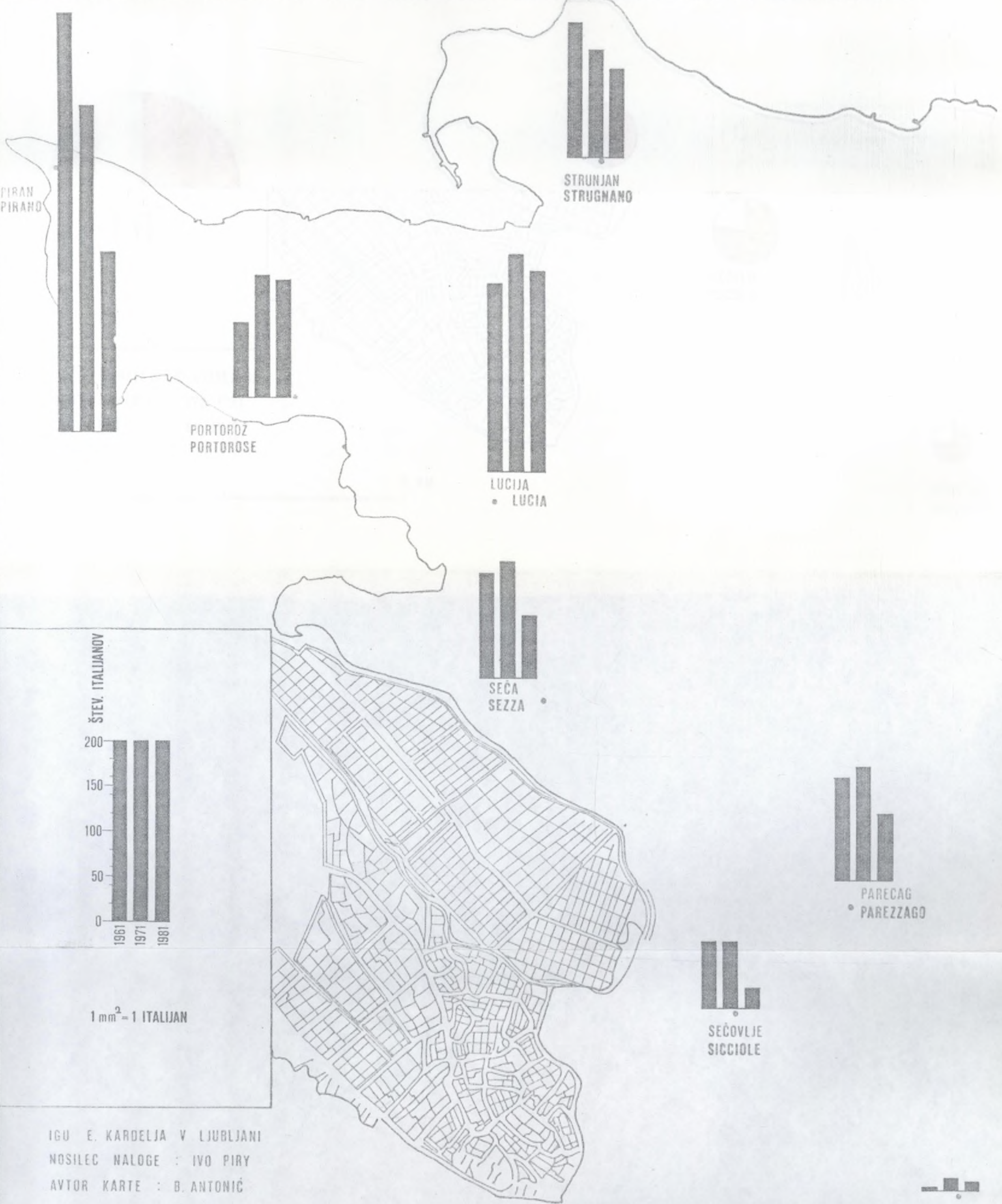
16. Število otrok v vzgojnovarstvenih ustanovah z italijanskim jezikom v občini Piran **LOGI**
17. Izobrazbena struktura staršev ali skrbnikov učencev, vpisanih v osnovne šole z italijanskim učnim jezikom v občini Piran v šolskih letih 1972/73 in 1981/82
 1. Število Italijanov v naseljih narodnostno mešanega ozemlja občine Piran v letih 1961, 1971, 1981
 2. Nacionalna struktura naselij narodnostno mešanega ozemlja občine Piran leta 1981
 3. Prebivalstvo narodnostno mešanega ozemlja občine Piran po kraju prejšnjega bivanja leta 1981
 4. Starostna struktura vsega in italijanskega prebivalstva v naseljih narodnostno mešanega ozemlja občine Piran -
- grafikon
 5. Število učencev v osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom po posameznih naseljih občine Piran v šolskih letih 1972/73 in 1982/83
 6. Število na novo vpisanih učencev v prvi razred italijanskih osnovnih šol v izbranih šolskih letih

SEZNAM KART IN GRAFIKONOV V PRILOGI

1. Število Italijanov v naseljih narodnostno mešanega ozemlja občine Piran v letih 1961, 1971, 1981
2. Nacionalna struktura naselij narodnostno mešanega ozemlja občine Piran leta 1981
3. Prebivalstvo narodnostno mešanega ozemlja občine Piran po kraju prejšnjega bivanja leta 1981
4. Starostna struktura vsega in italijanskega prebivalstva v naseljih nacionalno mešanega ozemlja občine Piran -
- grafikon
5. Število učencev v osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom po posameznih naseljih občine Piran v šolskem letu 1972/73 in 1982/83
6. Število na novo vpisanih učencev v prvi razred italijanskih osnovnih šol v izbranih šolskih letih

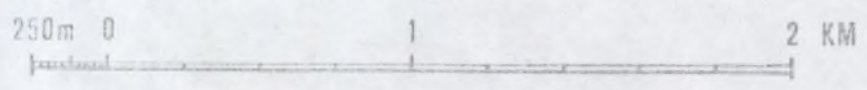
Tema: Italijansko osnovno šolstvo v občini Piran – Pirano

ŠTEVILO ITALIJANOV V NASELJIH NARODNOSTNO MEŠANEGA OZEMLJA OBČINE. PIRAN V LETIH 1961, 1971, 1981

1 mm² = 1 ITALIJAN

IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI
 NOSILEC NALOGE : IVO PIRY
 AVTOR KARTE : B. ANTONIČ

DRAGONJA
 DRAGOGNA

Tema: Italijansko osnovno šolstvo v občini Piran – Pirano

NACIONALNA STRUKTURA NASELIJ NARODNOSTNO MEŠANEGA OZEMLJA OBČINE PIRAN LETA 1981

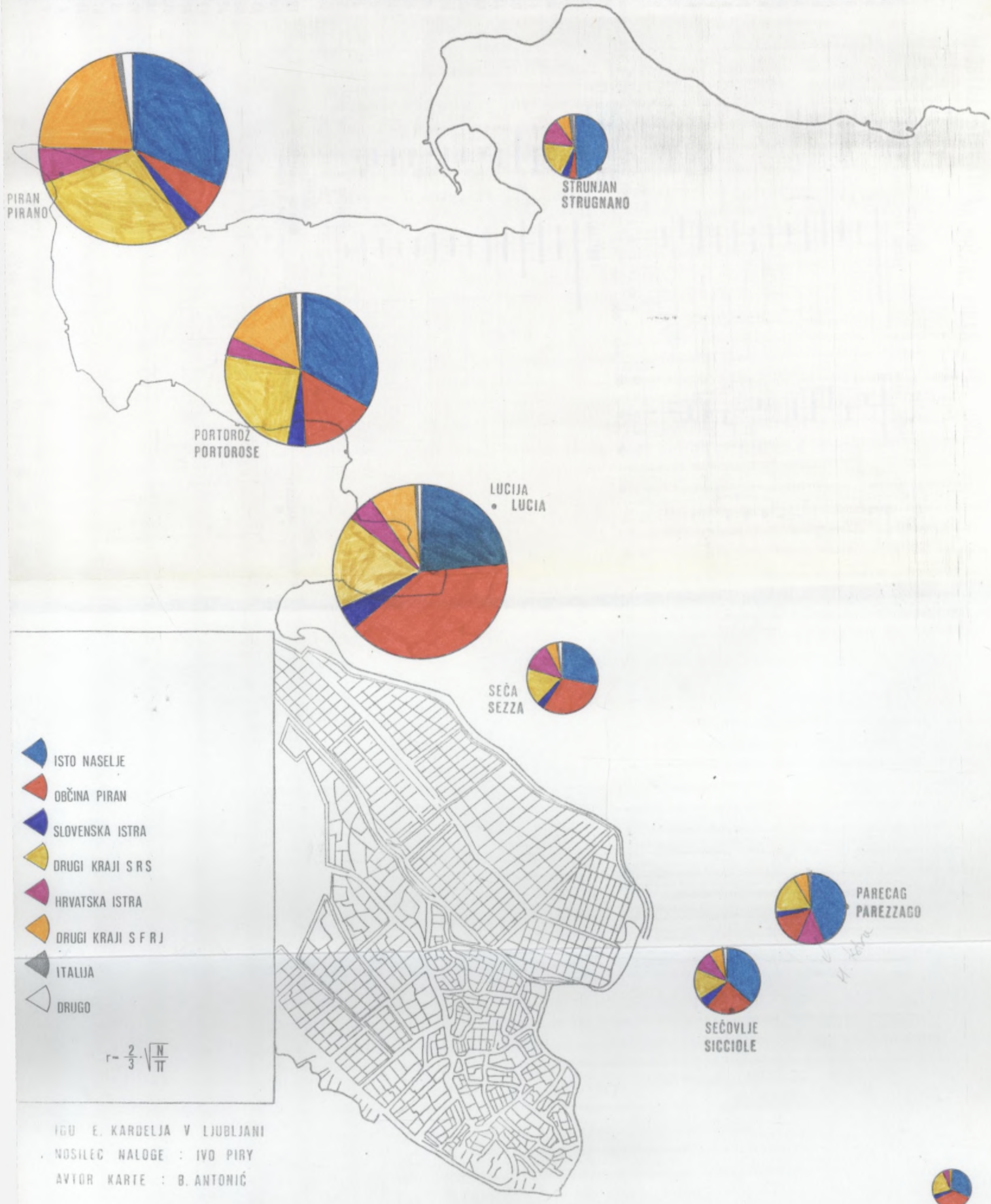
IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI
 NOSILEC NALOGE : IVO PIRY
 AVTOR KARTE : B. ANTONIČ

250m 0 1 2 KM

DRAGONJA
 DRAGOSNA

Tema: Italijansko osnovno šolstvo v občini Piran – Pirano

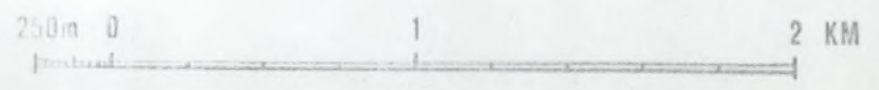
PREBIVALSTVO NARODNOSTNO MEŠANEGA OZEMLJA OBČINE PIRAN PO KRAJU PREJŠNJEGA BIVANJA LETA 1981

- ISTO NASELJE
- OBČINA PIRAN
- SLOVENSKA ISTRRA
- DRUGI KRAJI S R S
- HRVATSKA ISTRRA
- DRUGI KRAJI S F R J
- ITALIJA
- DRUGO

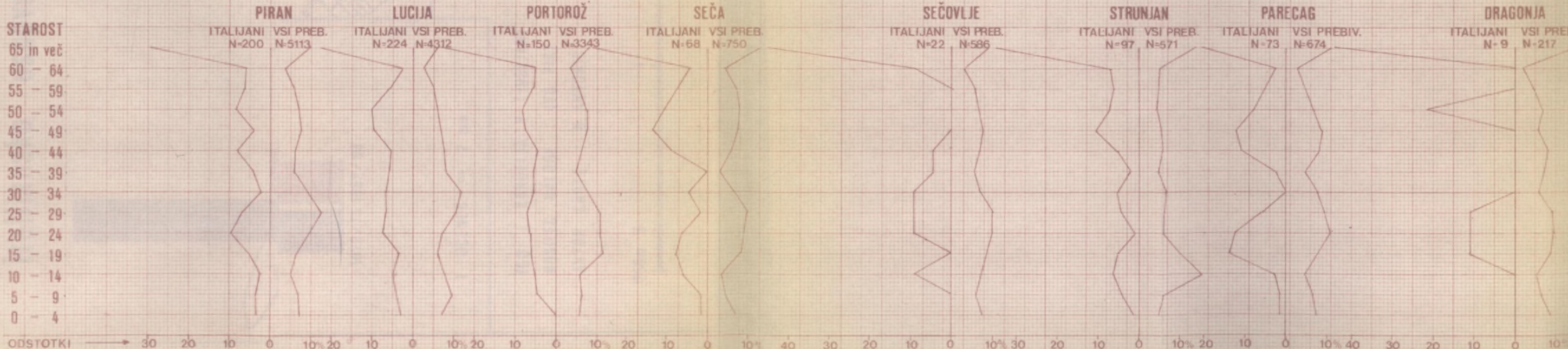
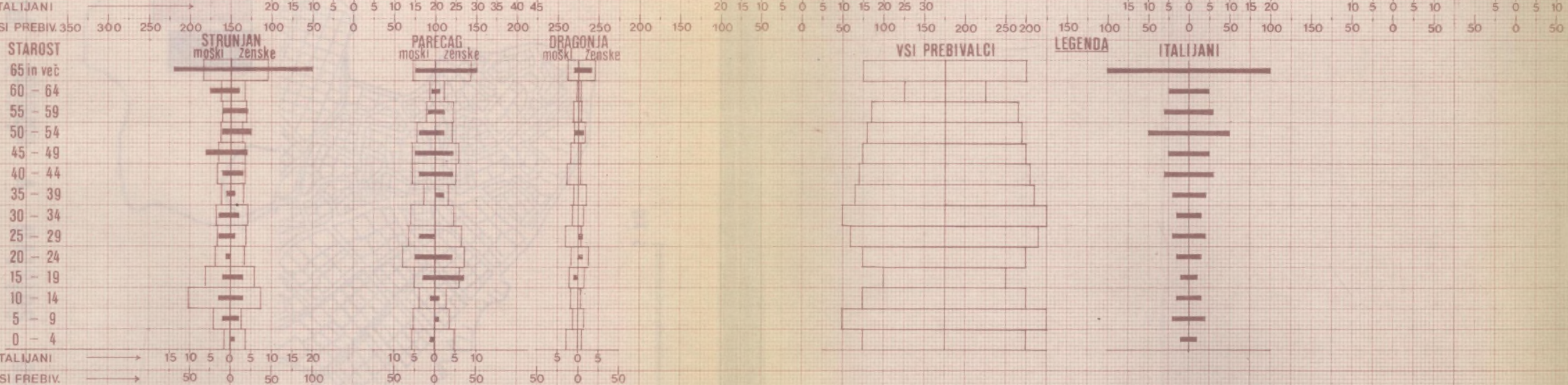
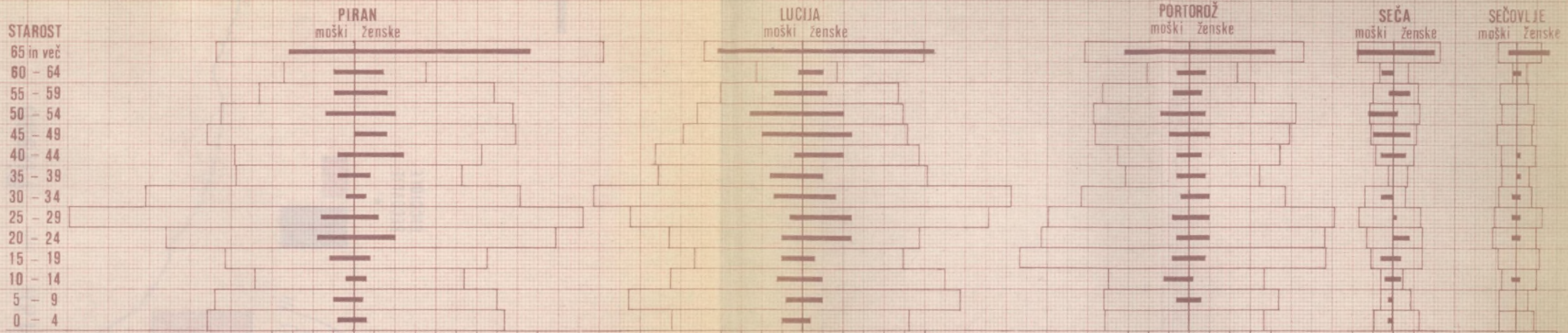
$$r = \frac{2}{3} \cdot \sqrt{\frac{N}{\pi}}$$

IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI
 NOSILEC NALOGE : IVO PIRY
 AVTOR KARTE : B. ANTONIĆ

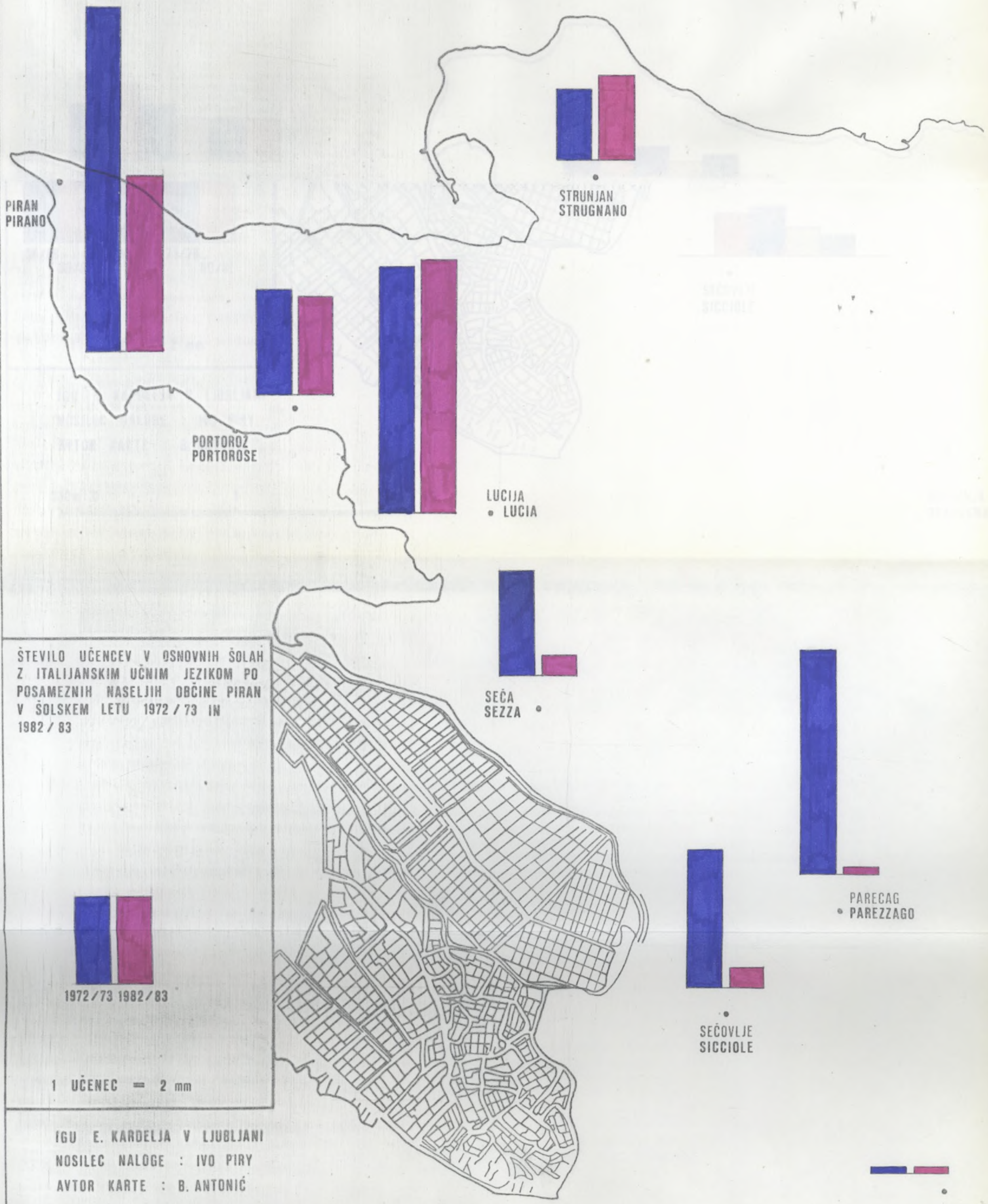

 DRAGONJA
 DRAGOGNA

STAROSTNA STRUKTURA VSEGA IN ITALIJANSKEGA PREBIVALSTVA V NASELJIH NACIONALNO MEŠANEGA OZEMLJA OBČINE PIRAN LETA 1981

Italijansko osnovno šolstvo v občini Piran – Pirano

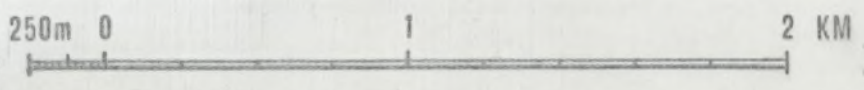
ŠTEVILO UČENCEV V OSNOVNIH ŠOLAH Z ITALIJANSKIM UČNIM JEZIKOM PO POSAMEZNIH NASELJIH OBČINE PIRAN V ŠOLSLEM LETU 1972 / 73 IN 1982 / 83

 1972 / 73 1982 / 83

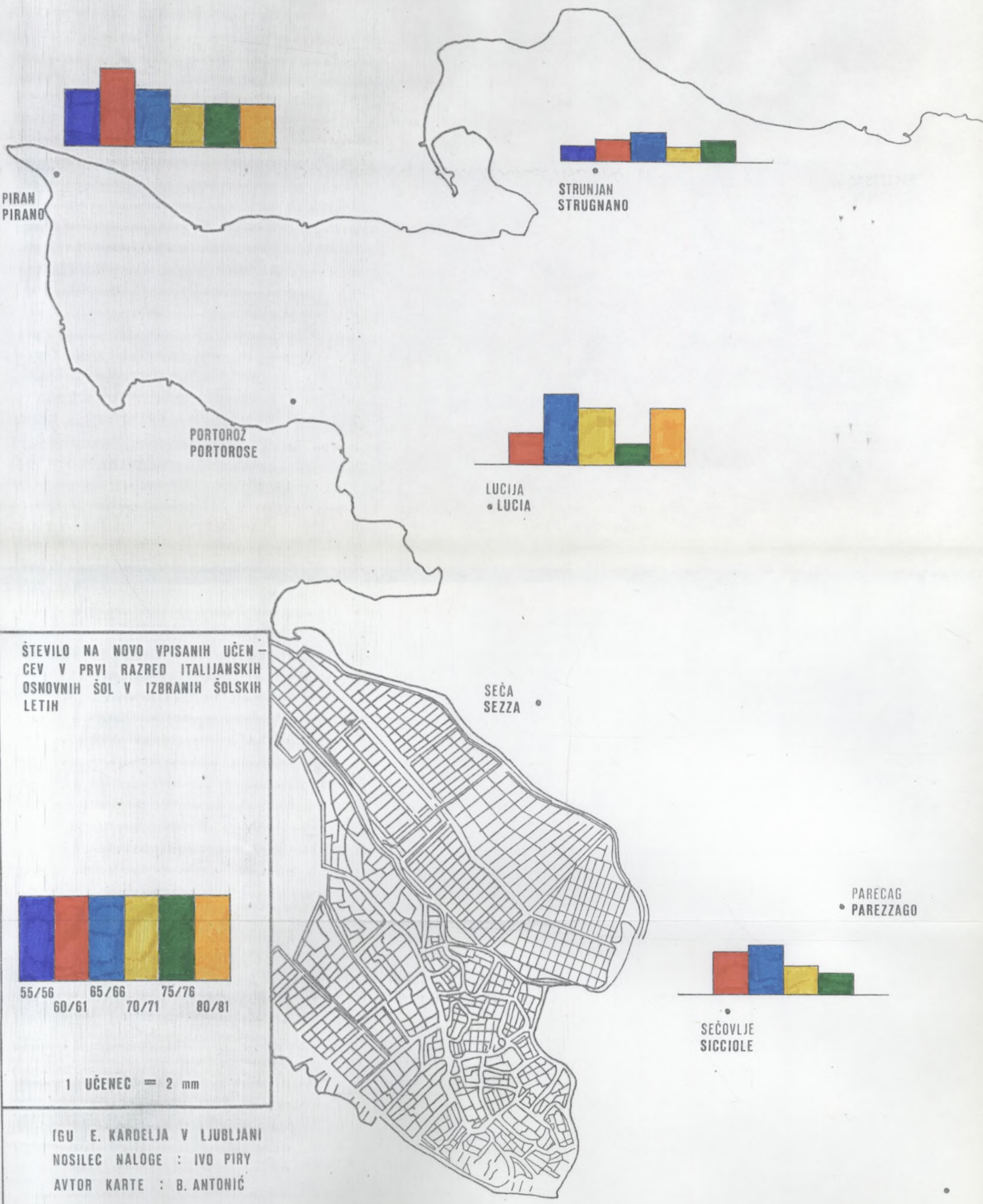
1 UČENEC = 2 mm

IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI
 NOSILEC NALOGE : IVO PIRY
 AVTOR KARTE : B. ANTONIČ

DRAGONJA
 DRAGOGNA

Italijansko osnovno šolstvo v občini Piran – Pirano

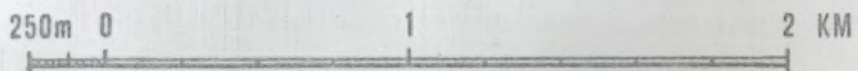
ŠTEVILO NA NOVO VPISANIH UČEN-
CEV V PRVI RAZRED ITALIJANSKIH
OSNOVNIH ŠOL V IZBRANIH ŠOLSKIH
LETIH

55/56 65/66 75/76
60/61 70/71 80/81

1 UČENEC = 2 mm

IGU E. KARDELJA V LJUBLJANI
NOSILEC NALOGE : IVO PIRY
AVTOR KARTE : B. ANTONIĆ

DRAGONJA
DRAGOGNA